

3. PŘEDNÁŠKA – SIGNÁLY NERVŮ A SVALŮ

- Úvod do EMG**

- historie EMG
  - geneze EMG
  - snímání EMG

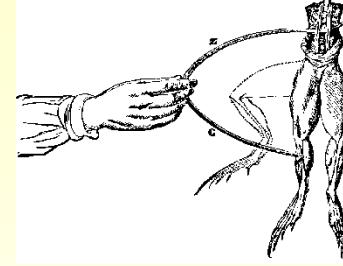
- Aplikace EMG**

- diagnostické EMG
  - kineziologické EMG
  - ovládání protéz

- Zpracování EMG**

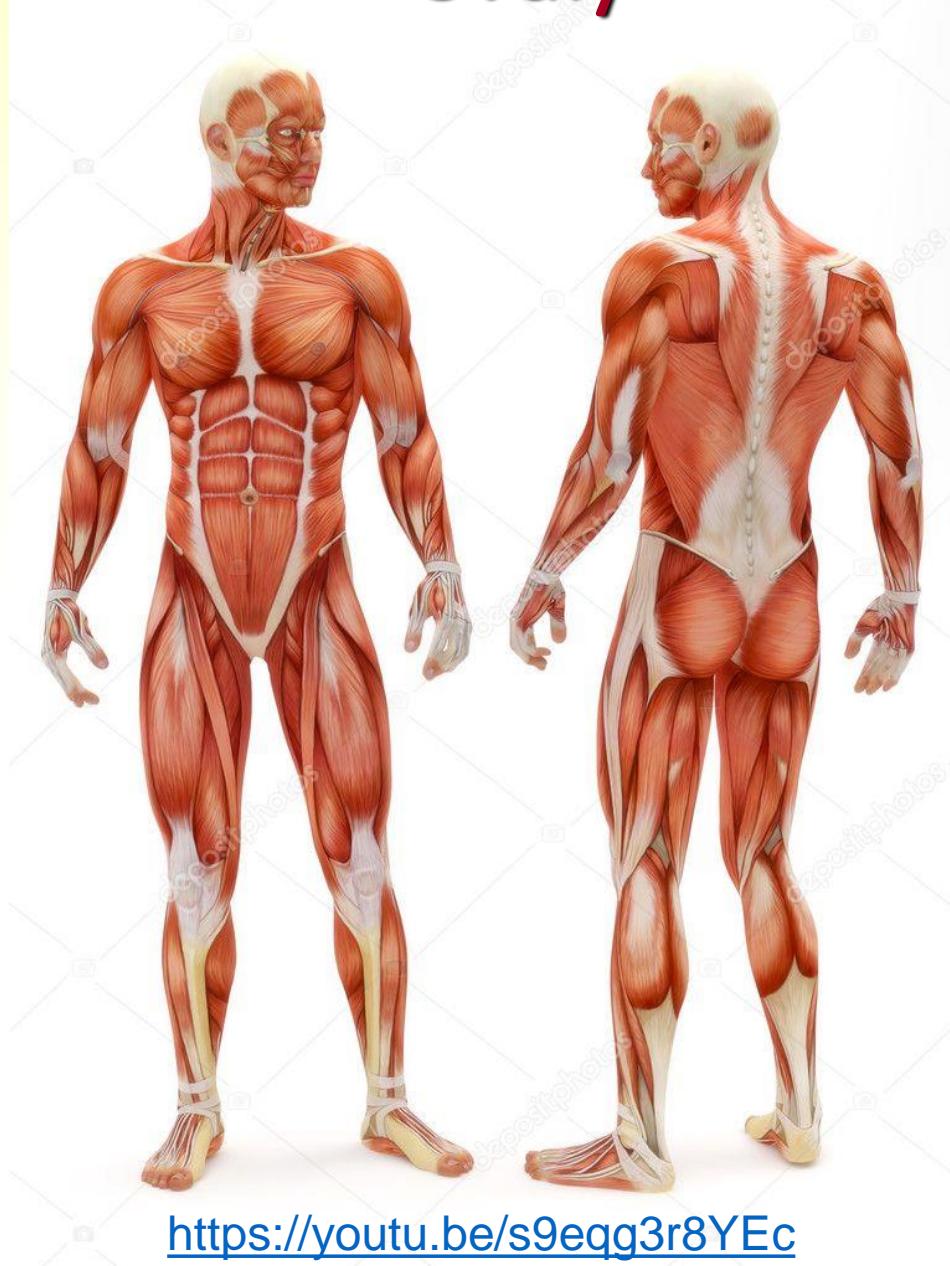
- artefakty
  - obálky
  - kvantitativní charakteristiky

Historie EMG

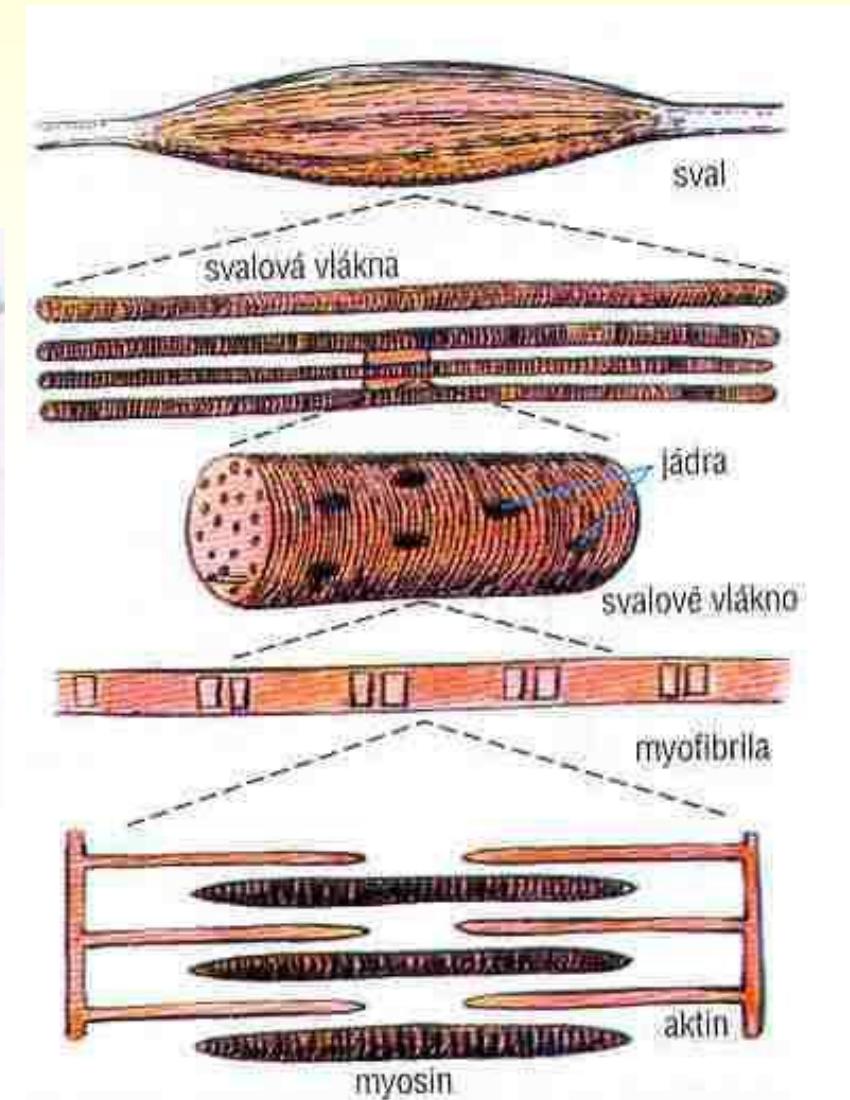
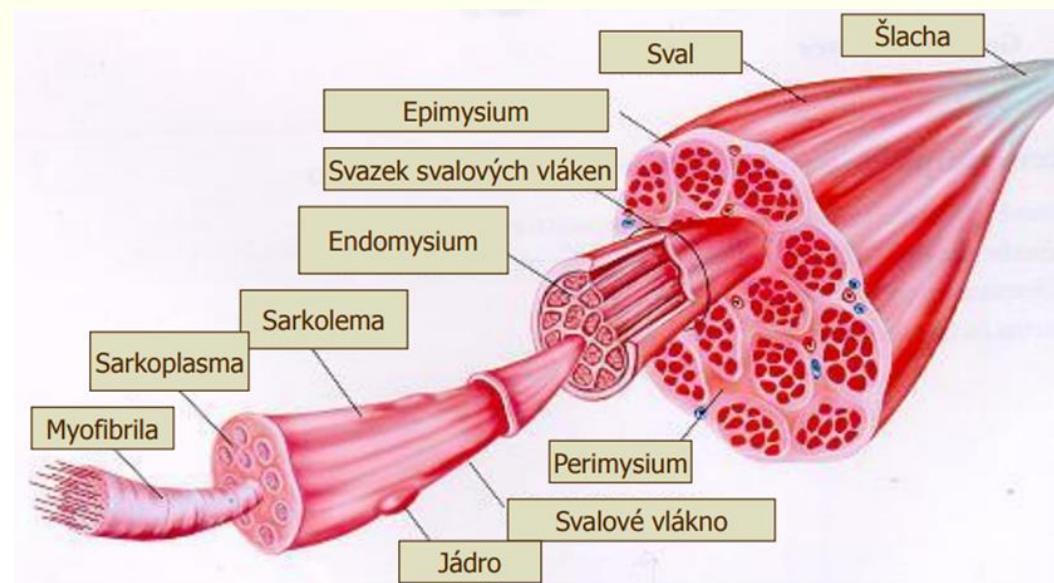
- **1791 - Luigi Galvani (Itálie)**
pozoroval vztah mezi elektřinou a svalovou kontrakcí
- **19. století**
vyvolání svalových záškubů působením elektrického proudu
- **1907 - Louis Lapicque (Francie)**
model buněčné membrány
- **1918 - Arthur E. Baines (Anglie)**
první použil kabelový model šíření vzruchu
- **1928 - R. Proebster (Německo)**
první signál z dysfunkčního svalu
- **1929 - použití jehlové elektrody**
následuje rychlý rozmach klinické myografie
- **2.pol. 20.století**
návrhy elektronické protézy ruky

Svaly

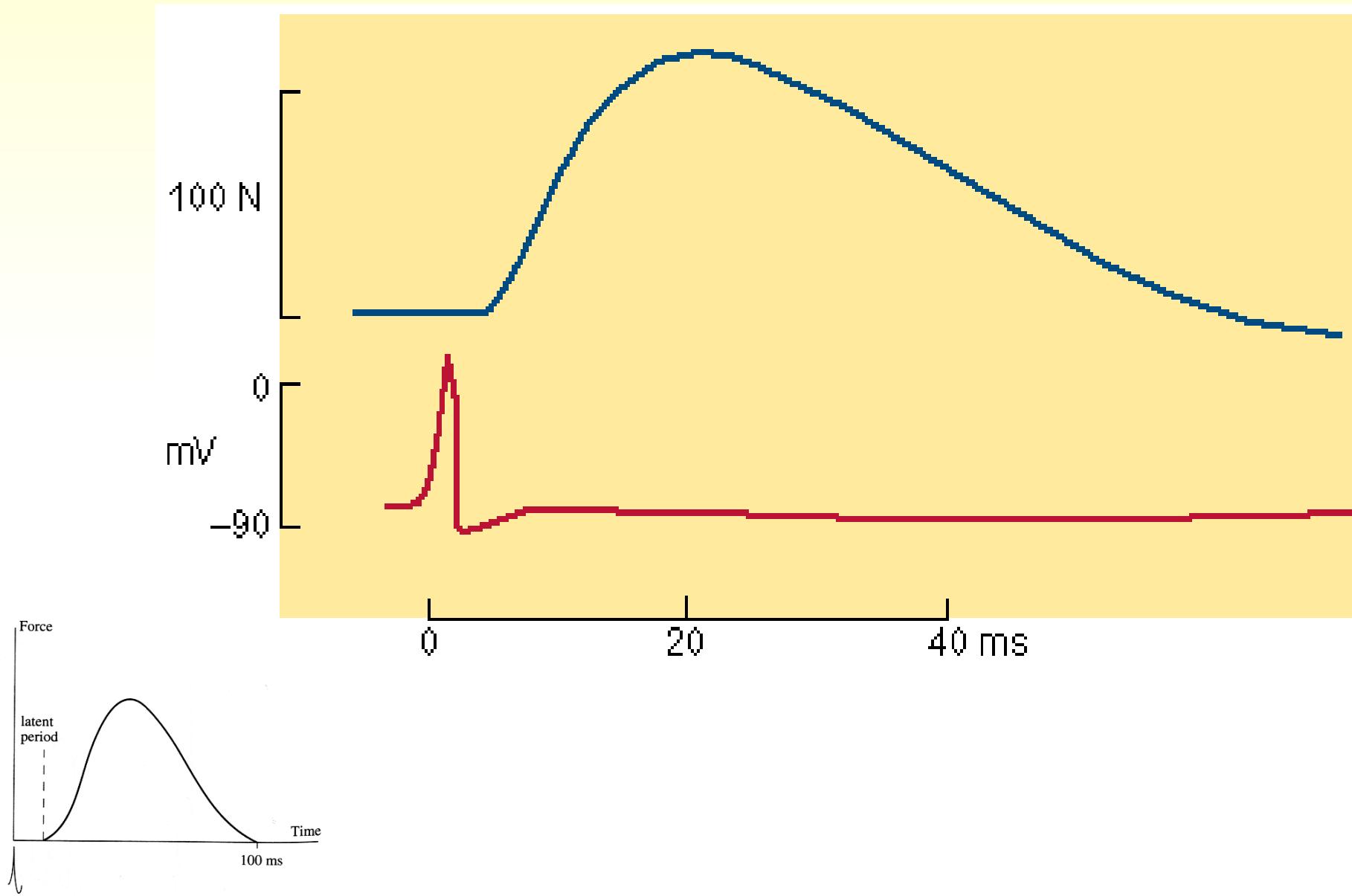

<https://youtu.be/s9eqg3r8YEc>

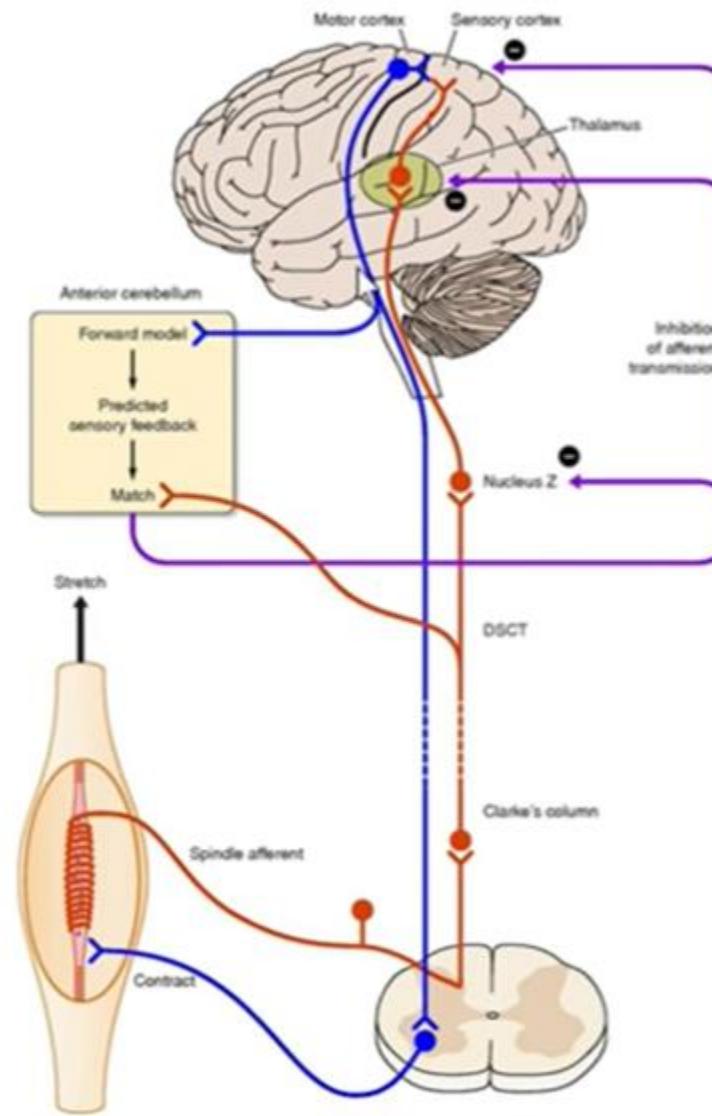
Struktura kosterního svalu

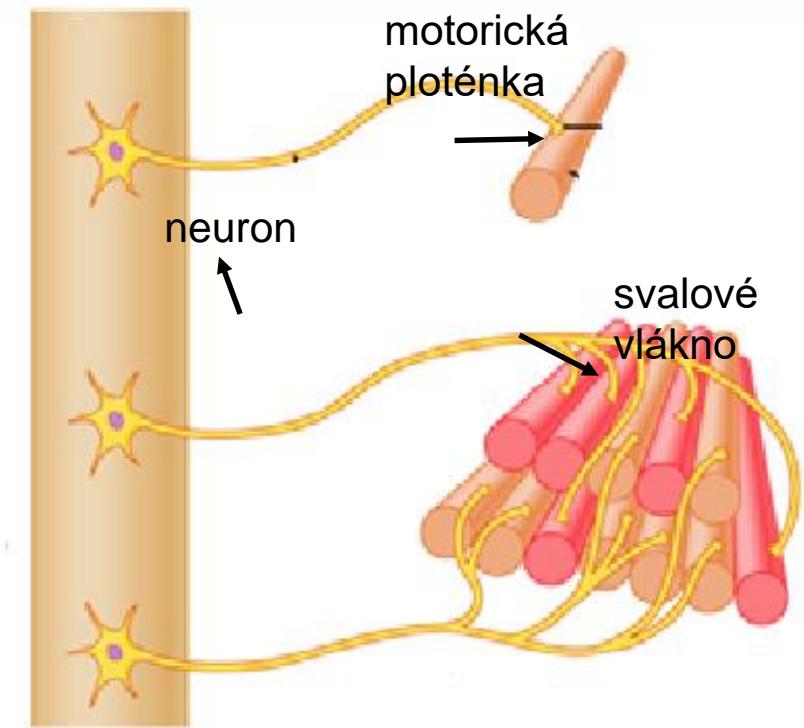
Sled dějů při svalové kontrakci

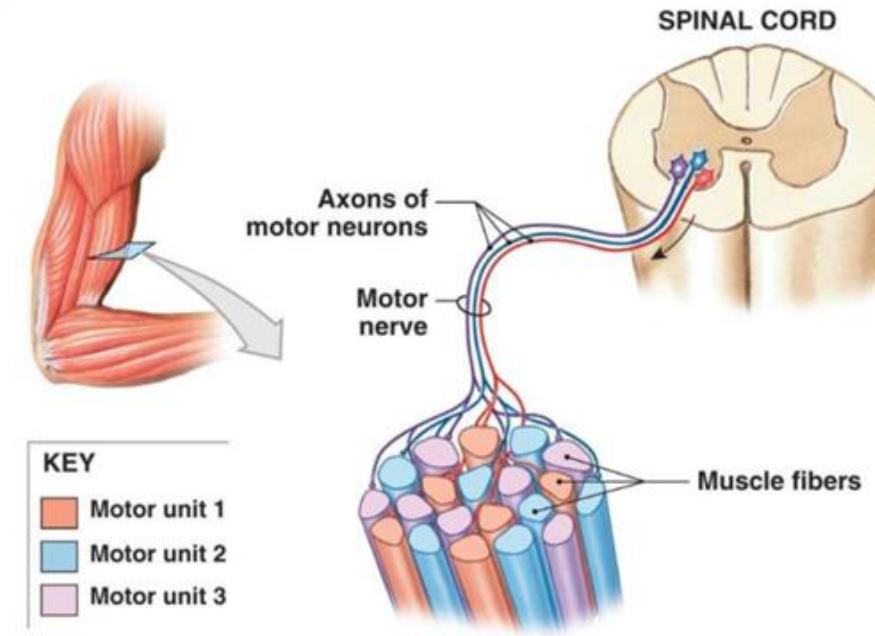
Přenos informace ke svalu

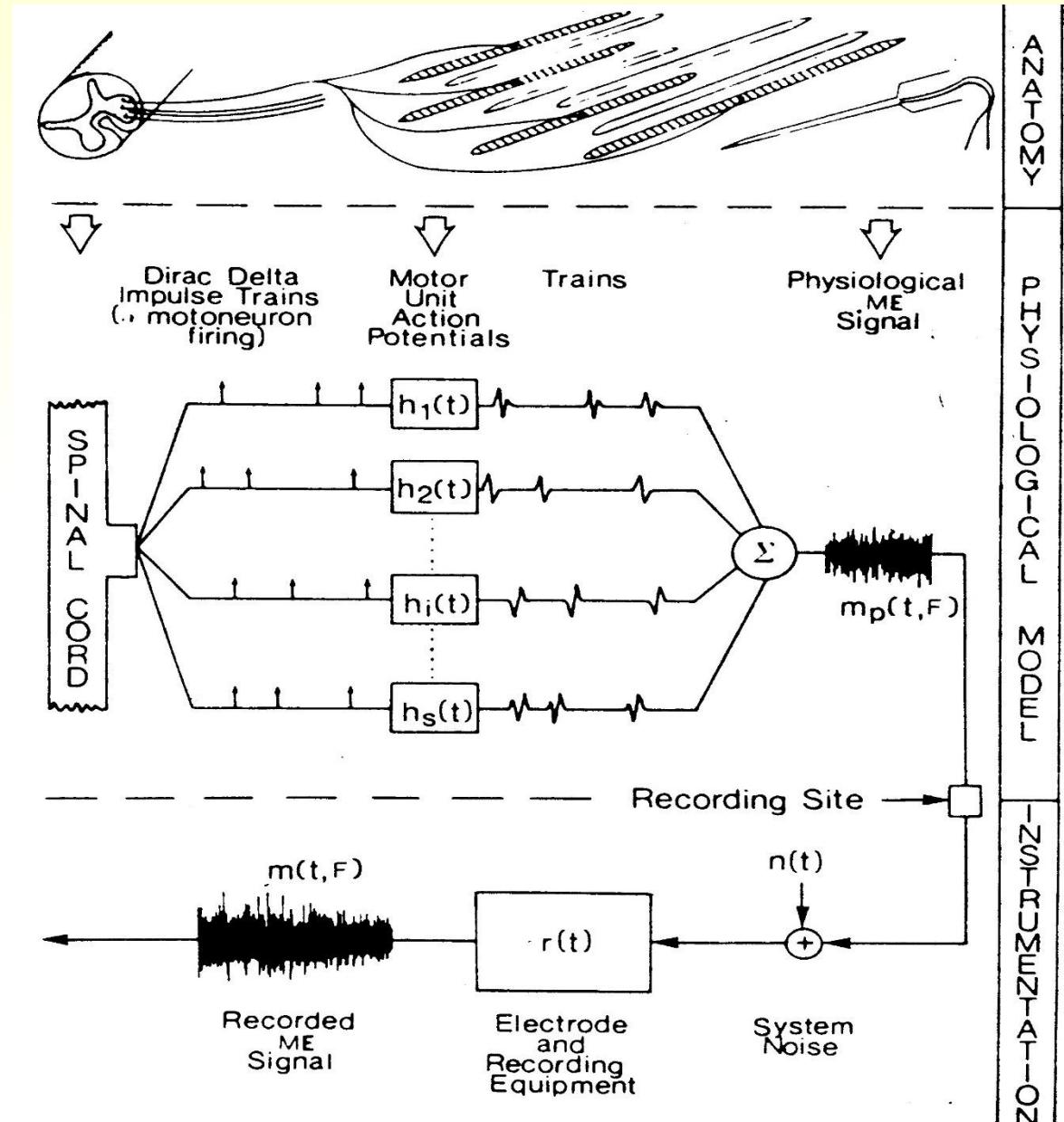
Motorická jednotka

motorická
jednotka

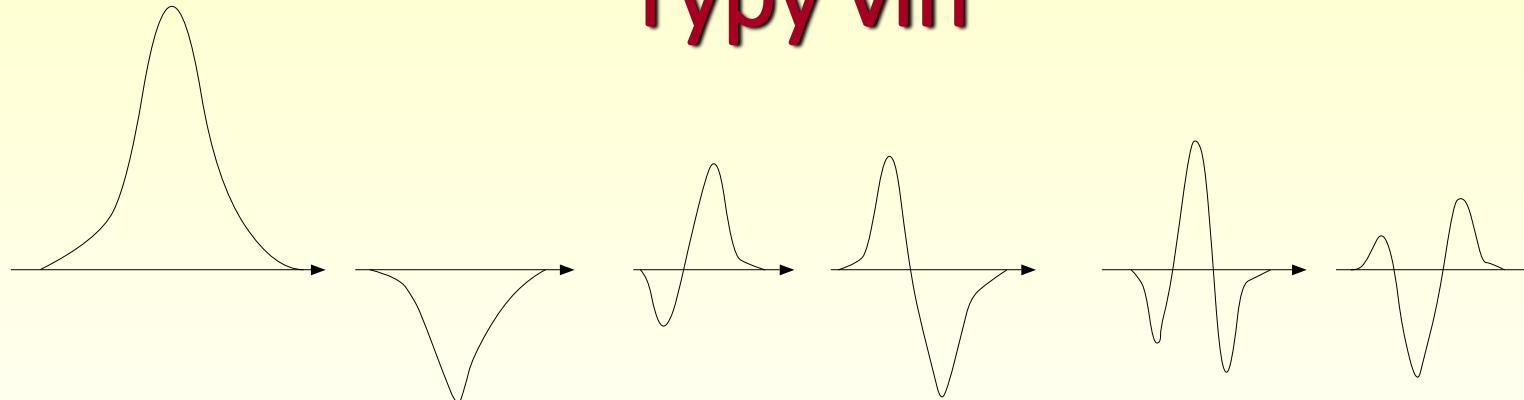
Motorická jednotka a generování EMG

Velikost motorických jednotek (MU)

sval	celkový počet nervových vláken	celkový počet svalových vláken	počet MU	počet svalových vláken v MU
Platysma (sval v podkoží krku)	1826	27100	1096	~25
Svaly na ruce (ukazováček)	199	40500	119	~340
Svaly dolních končetin (lýtka)	965	1120000	579	~1934

Typy vln

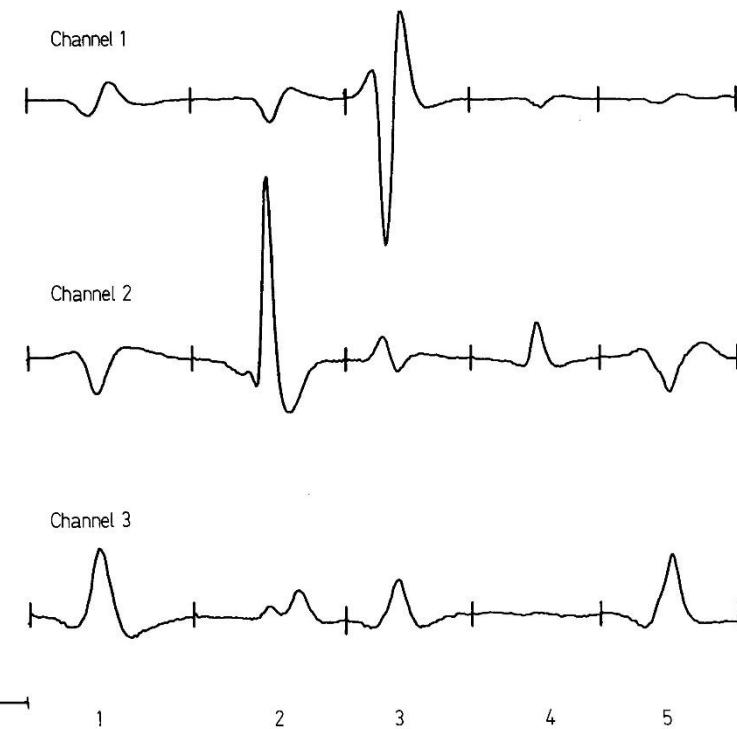

Monofázické vlny

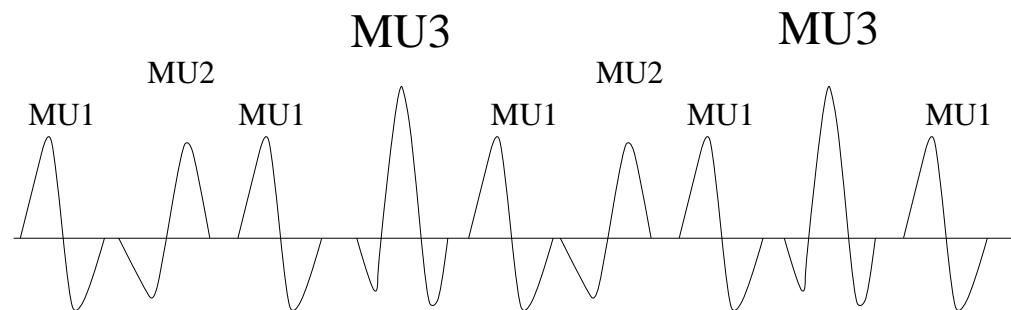
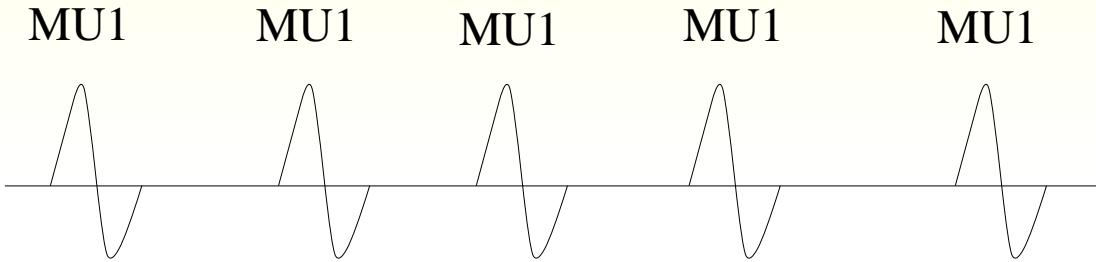
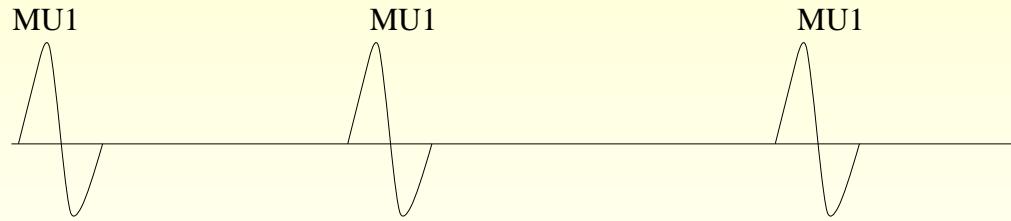
Bifázické vlny

Trifázické vlny

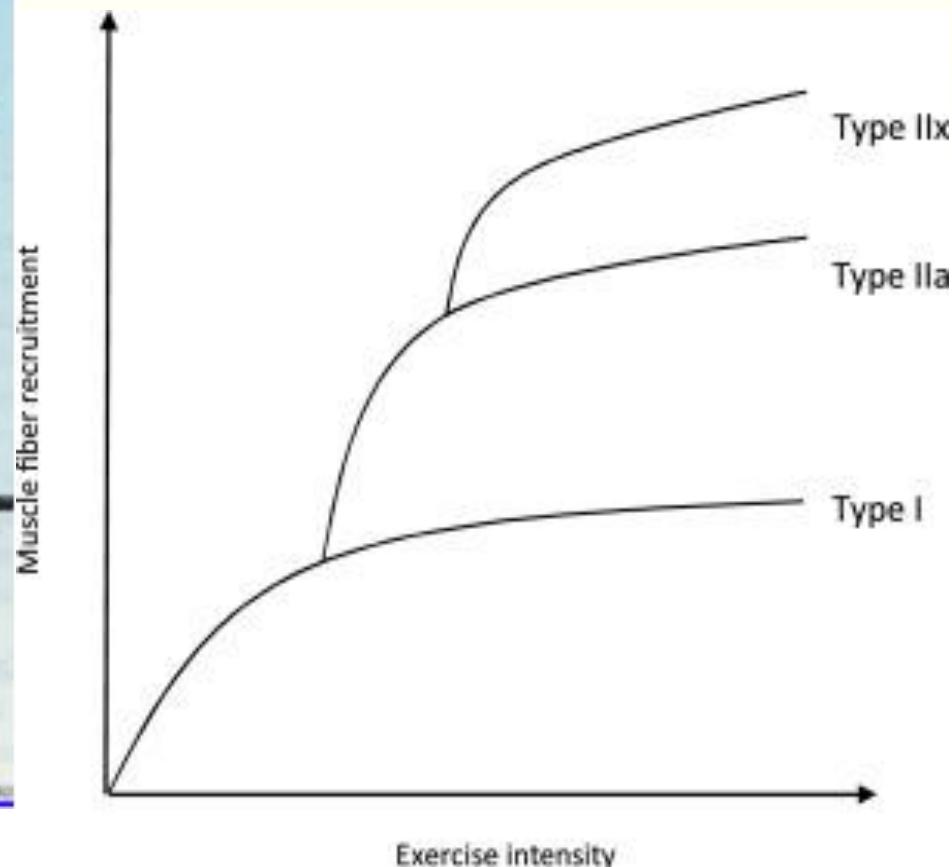
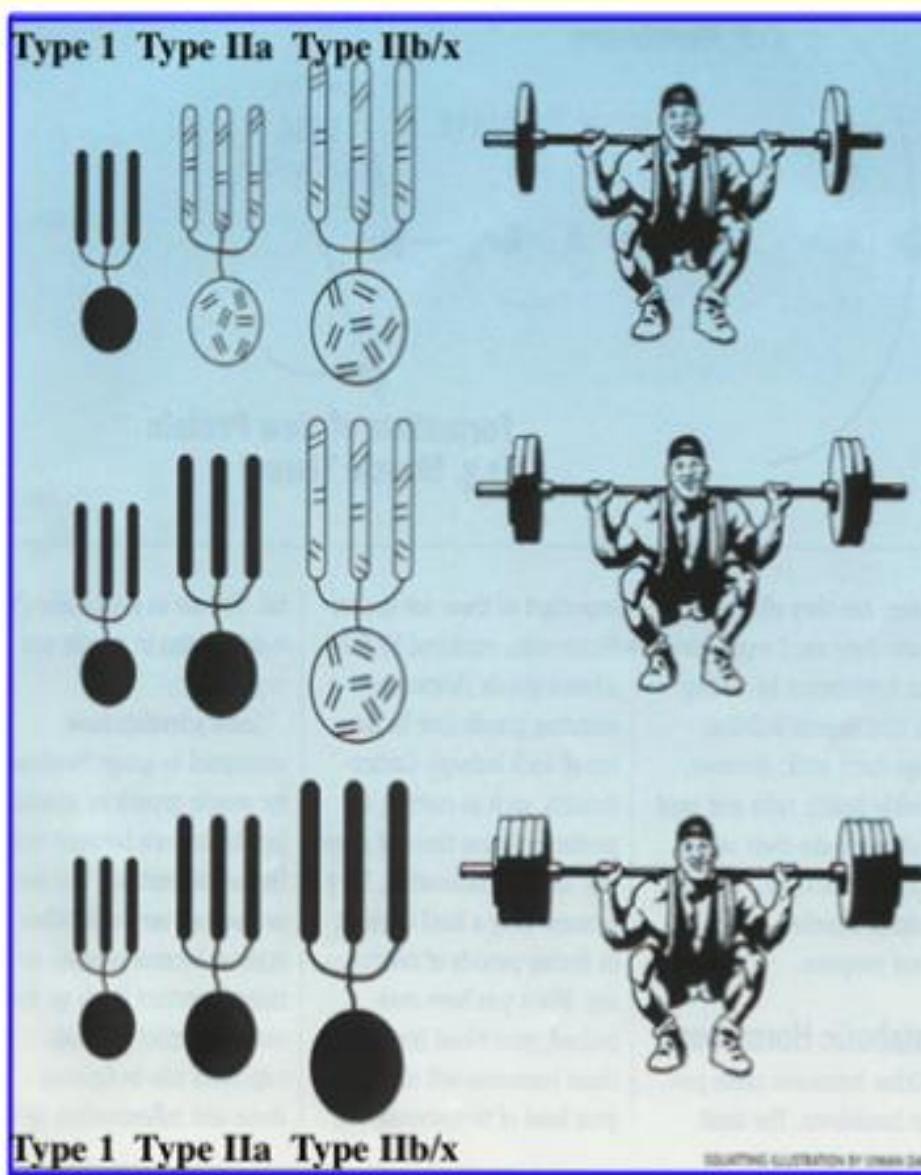
Akční potenciály normálních MU

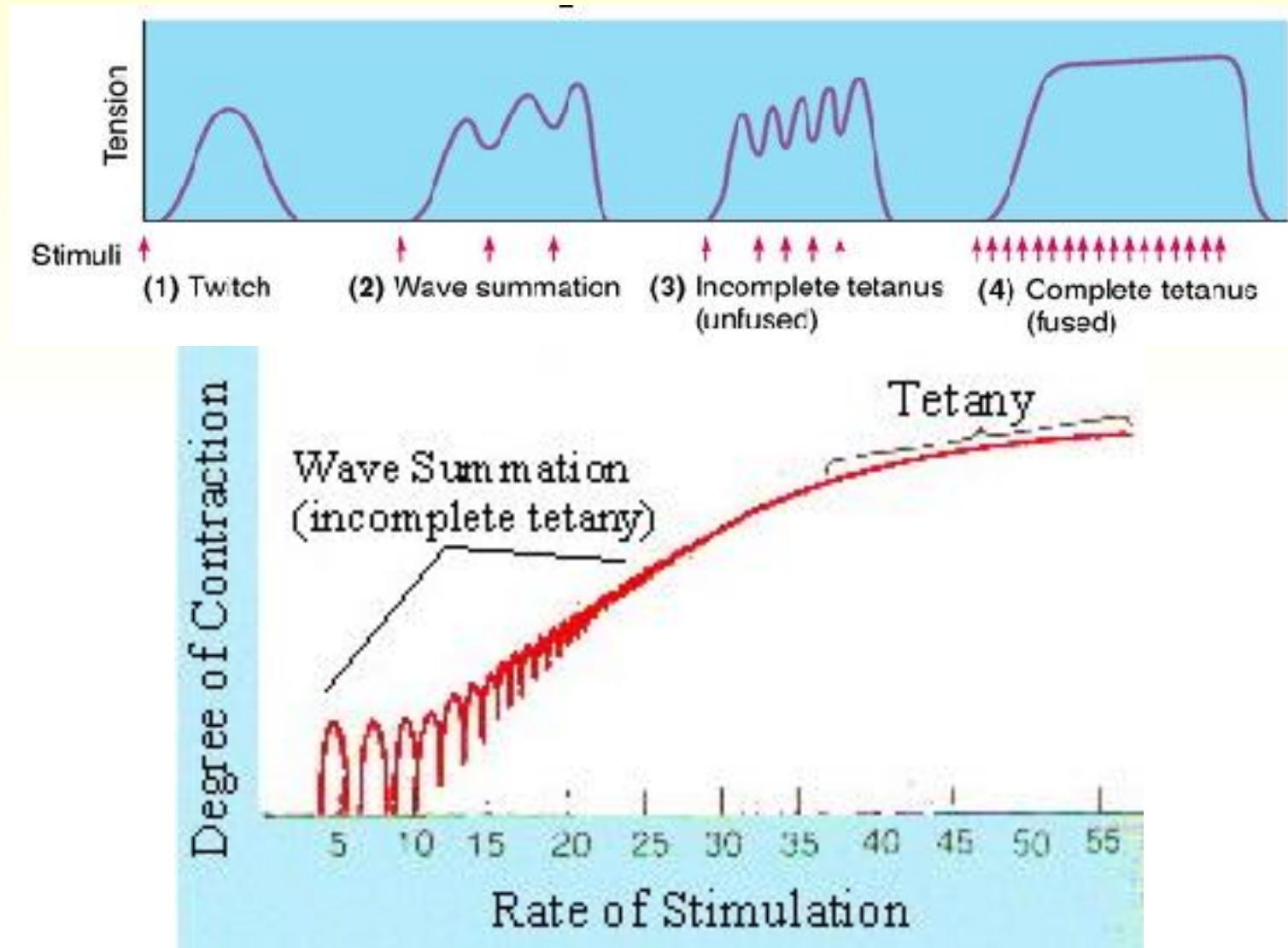
Nábor motorických jednotek

Zapojování svalů

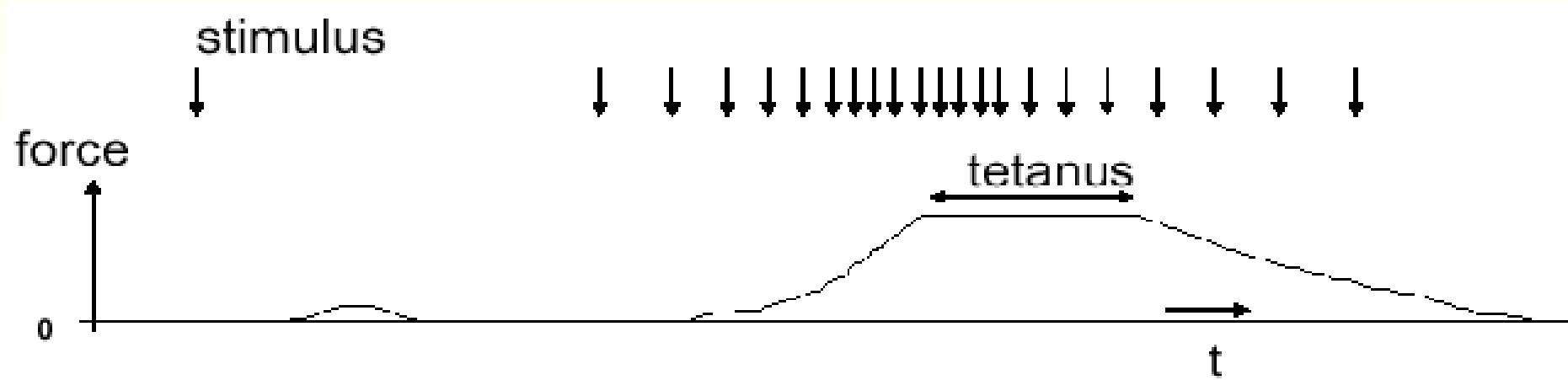

Závislost síly svalu na stimulační frekvenci

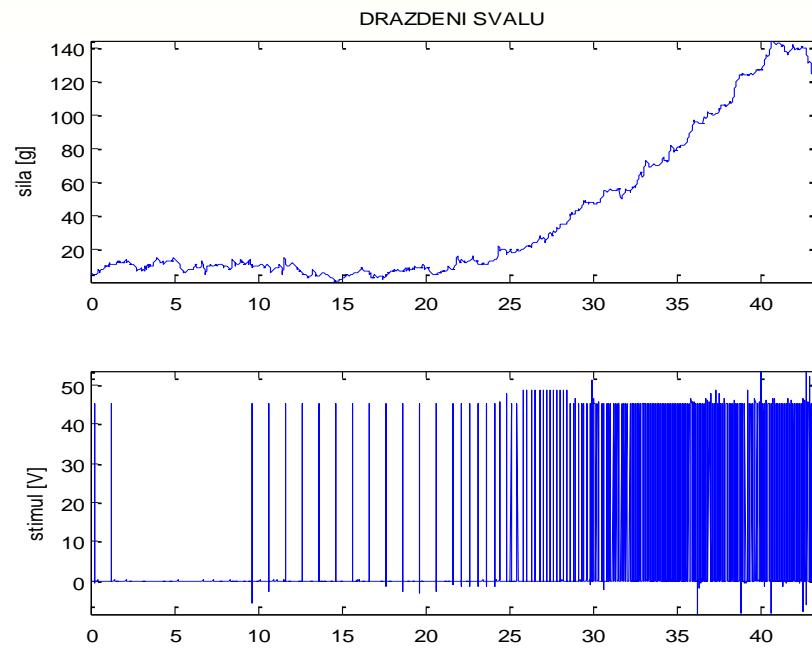
Závislost síly svalu na stimulační frekvenci

- Síla svalu je regulována pomocí náboru motorických jednotek a budící frekvence

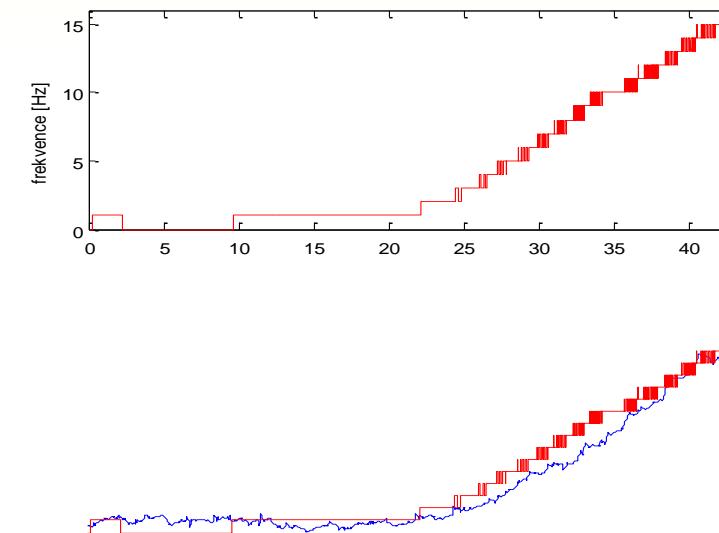
- frekvenční modulace
- stejná svalová síla může vznikat zapojením menších motorických jednotek na vyšších frekvencích nebo větších motorických jednotek na frekvencích nižších

Závislost síly svalu na stimulační frekvenci

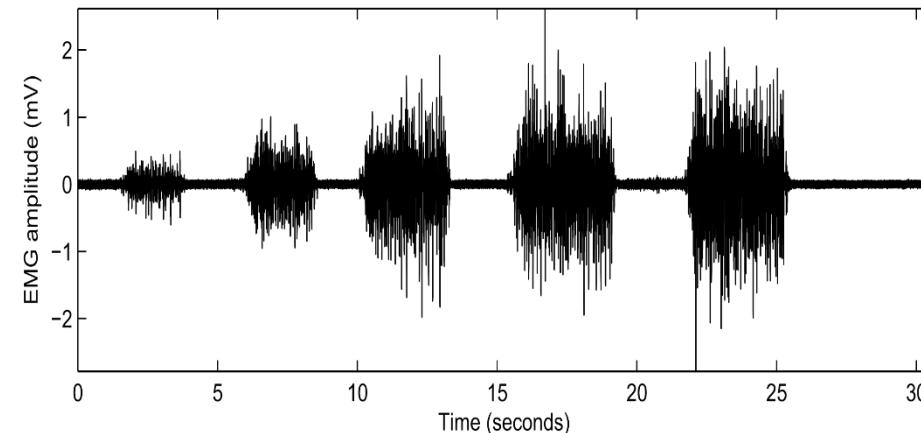
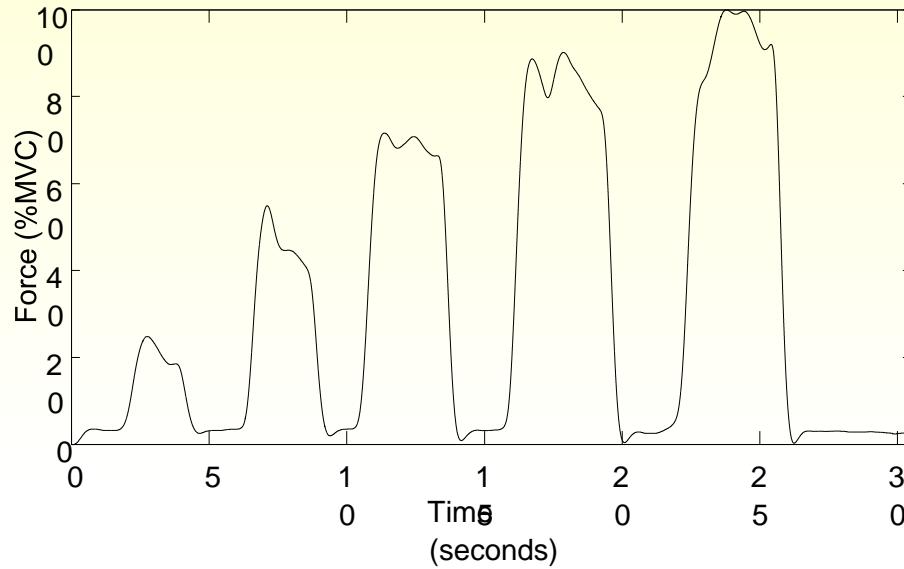
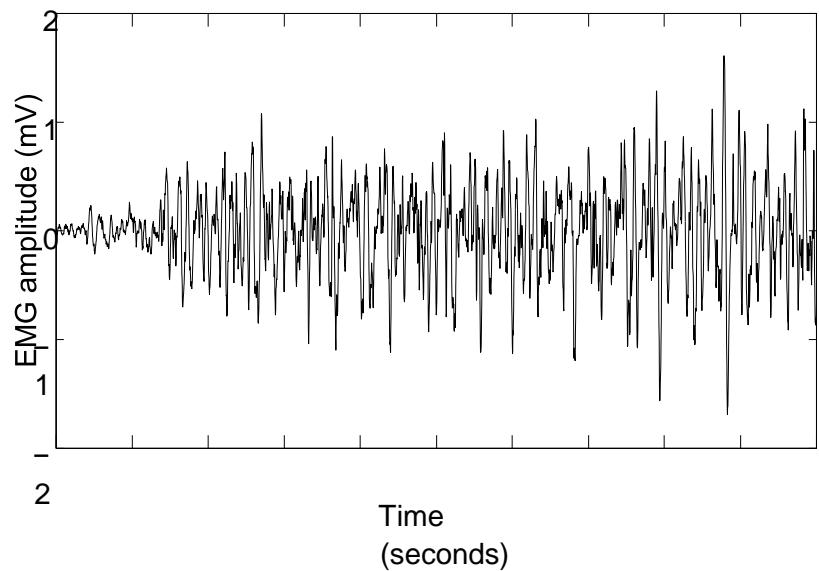
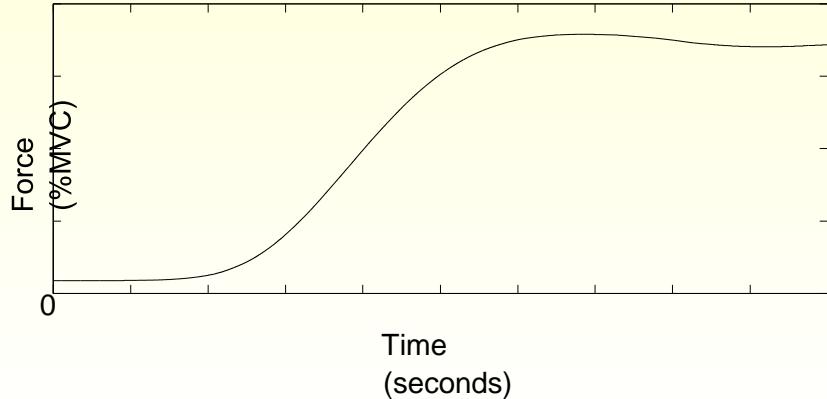
```
x = load('sval01L.txt');  
fs = 1000;
```

```
p = [(diff(x(:,2)) > 20; 0];  
y = filter([ones(fs,1)], 1, p);
```


<https://www.youtube.com/watch?v=fGMDq3ay7Ro>

EMG signál a síla kontrakce

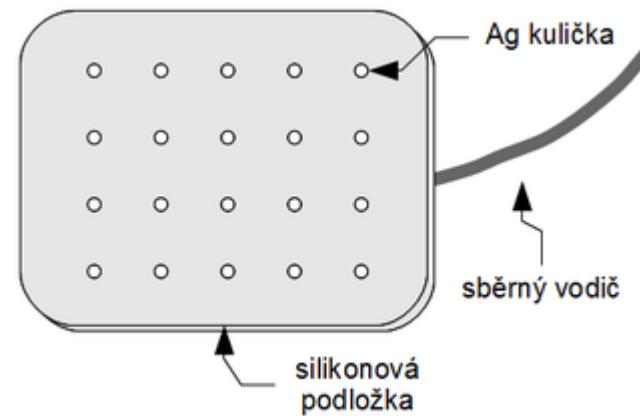
Typy elektrod

- **Povrchové elektrody**
(snímají sumaci signálů v prostoru pod elektrodou)

Bagnoli - povrchové

Nihon-Kohden
Povrchové, diskové

Typy elektrod

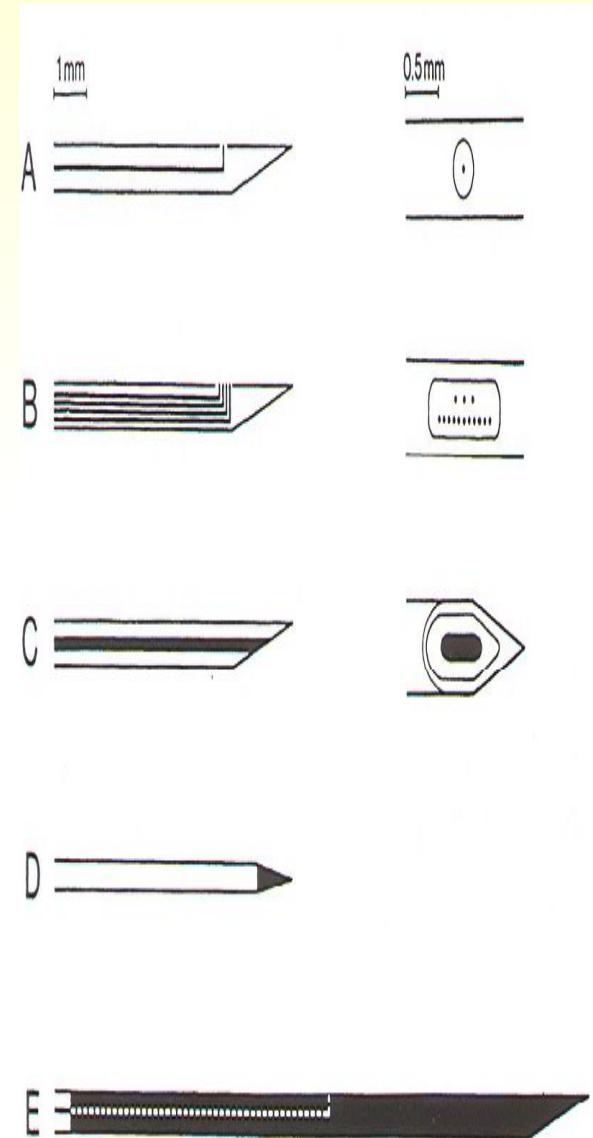
- **Jehlové elektrody vpichové**
(slouží k připojení do určitých svalových skupin)

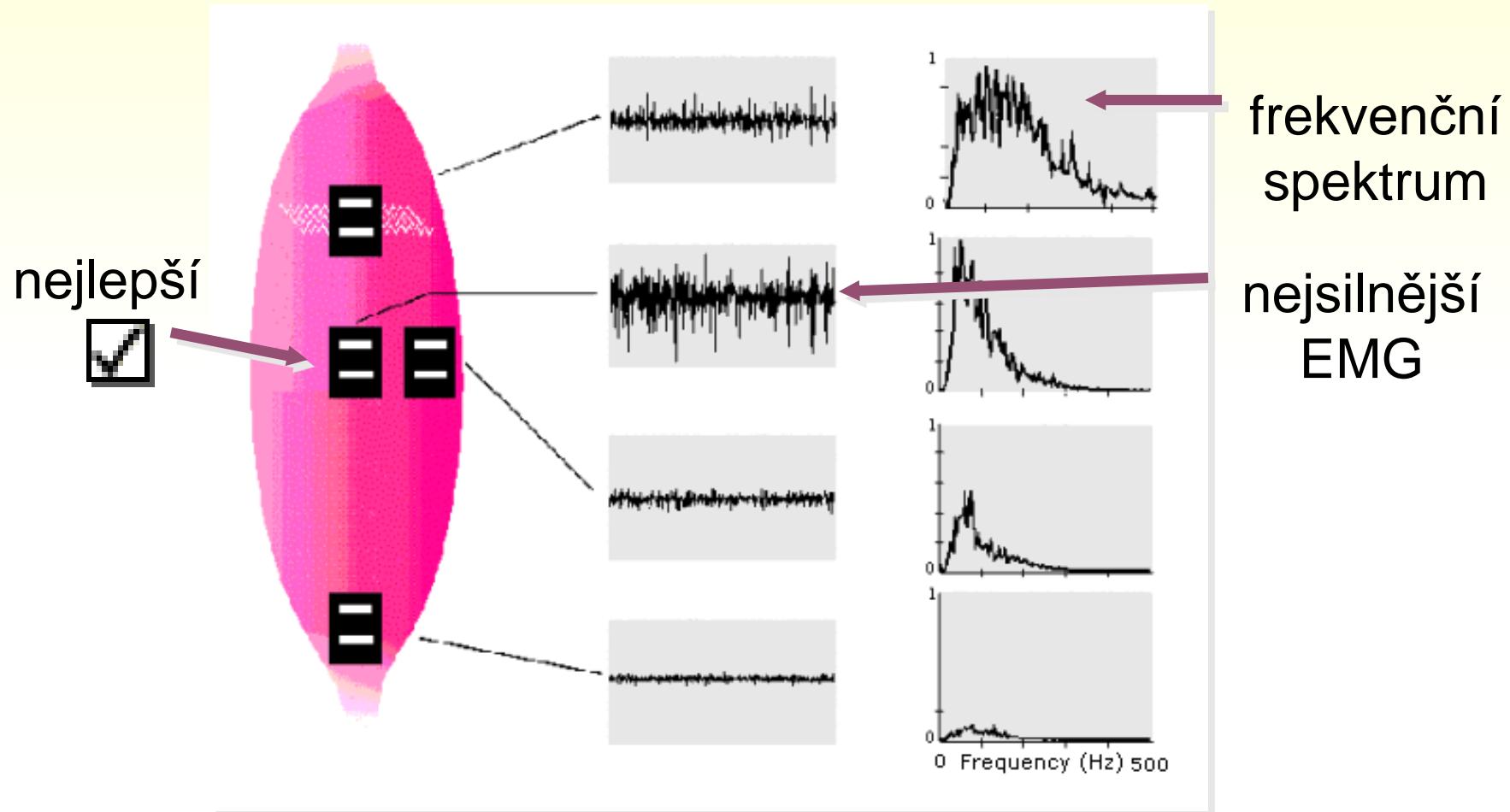
Nihon-Kohden
jehlové

Nihon-Kohden
koncentrické

Umístění povrchové elektrody

Elektromyografie

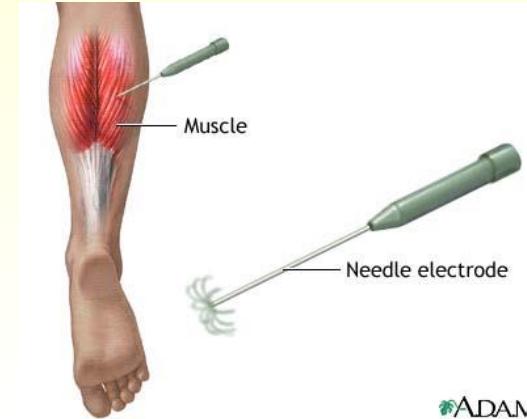

• aplikace

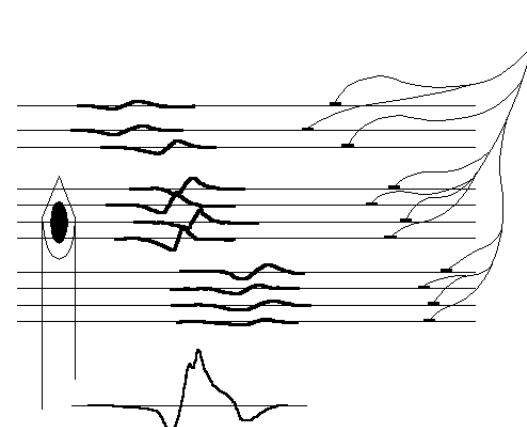
- Diagnostické EMG
  - jehlová EMG
  - kondukční studie
- Kineziologické EMG
  - analýza únavy
- Ovládání protéz
- Další použití

Jehlová EMG (Nativní EMG)

- snímání při úplném uvolnění svalu
- tenká jehla do svalu
- minimálním riziko krvácení
- změnou polohy jehly ve svalu je vyhledávána optimální pozice pro záznam akčních potenciálů motorických jednotek
- porovnání parametrů akčních potenciálů motorických jednotek (např. trvání, amplituda, počet fází)

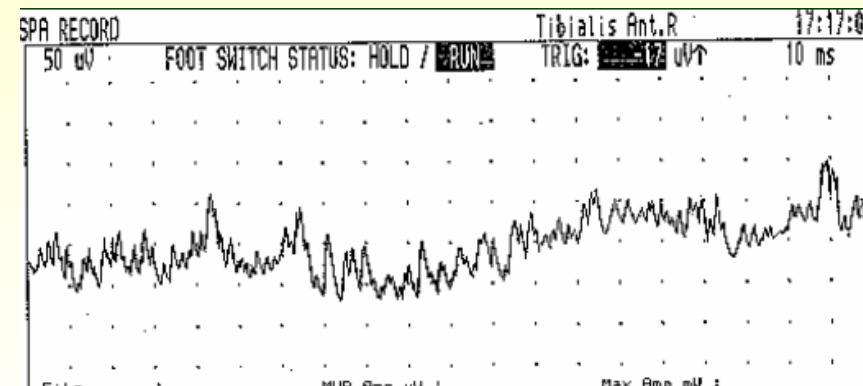
©ADAM

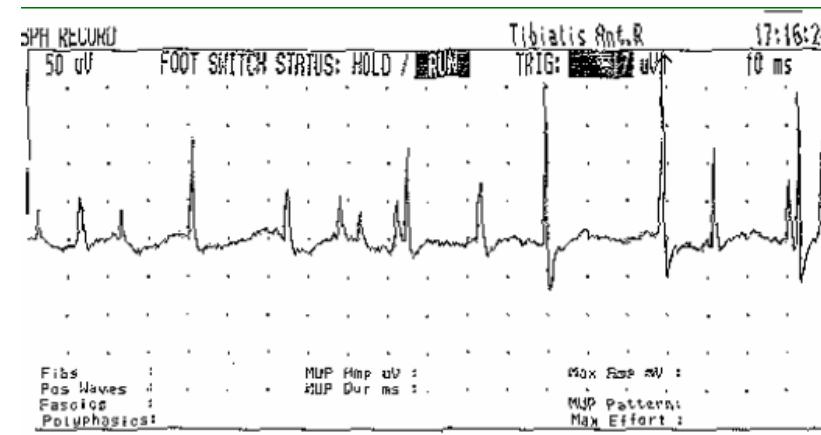
„Normální“ EMG aktivita

Klidová spontánní aktivita

- za fyziologického stavu **není v relaxovaném svalu žádná elektrická aktivita**
- inzerční aktivita
- ploténková aktivita
  - ploténkový šum
  - ploténkové hroty

ploténkový šum

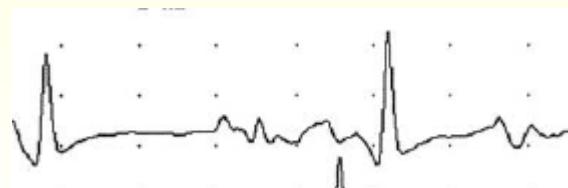

ploténkové hroty

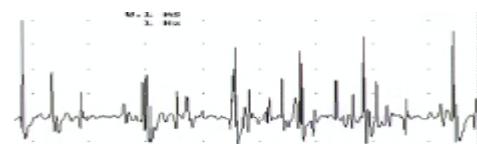
„Normální“ EMG aktivita

Volní aktivita

- Nábor a analýza motorických jednotek

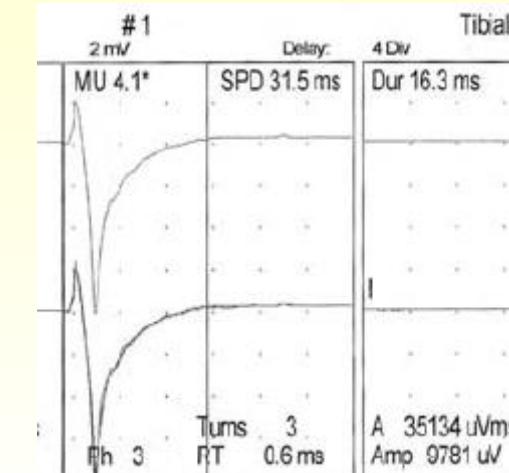
- Interferenční vzorec

Minimální kontrakce

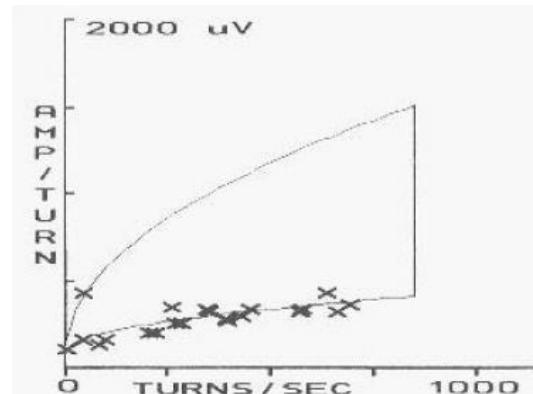

Střední kontrakce 30-40%

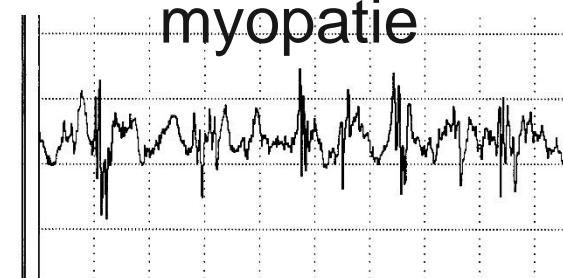
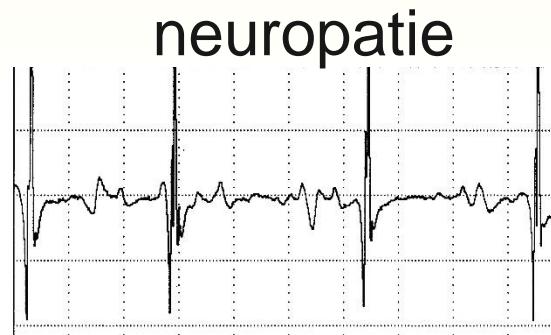
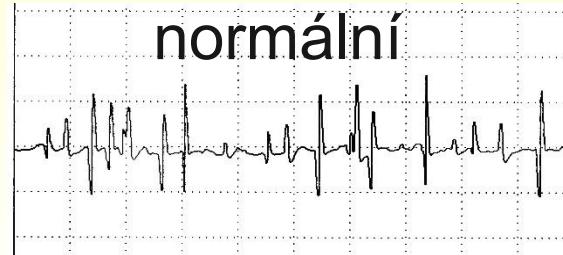

Maximální kontrakce

- Willisonova analýza

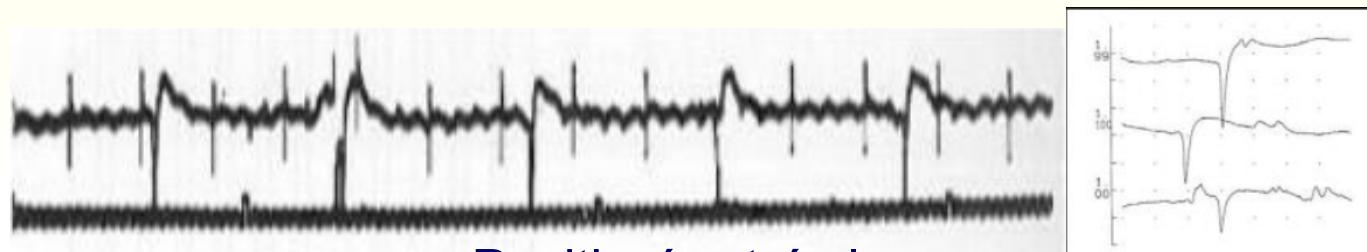
Vliv onemocnění na akční potenciály motorických jednotek

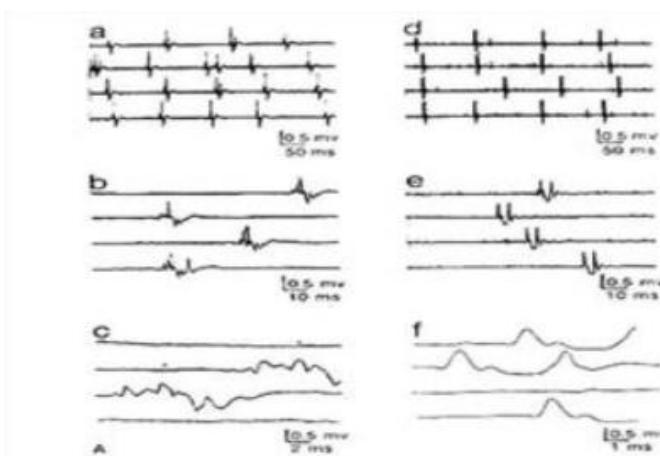
„Abnormální“ EMG aktivita

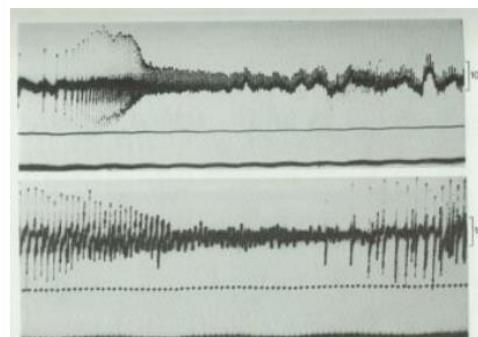
Fibrilační potenciály denervovaného svalu

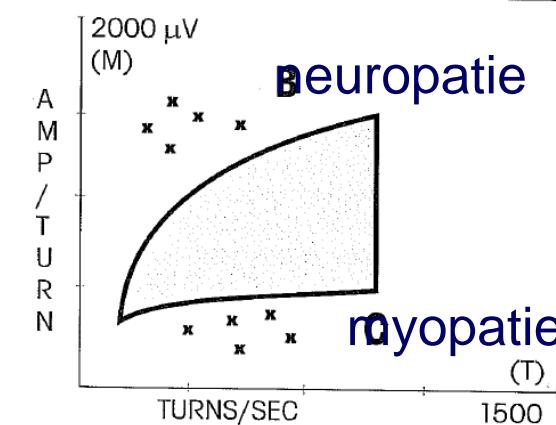
Positivní ostré vlny

Fascikulační potenciály

Myotonické výboje

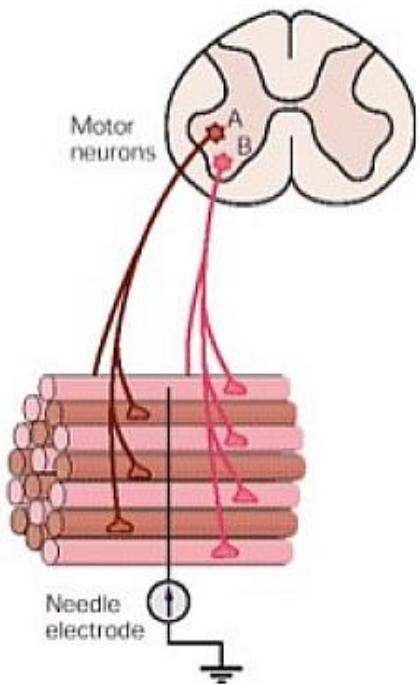

Jehlová EMG – „audiomyogram“

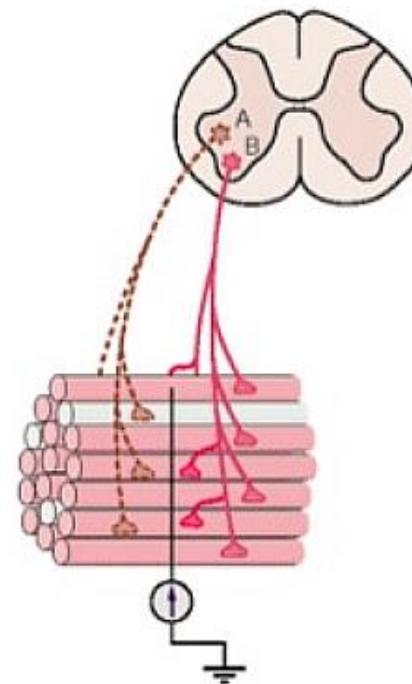
potenciál	příčina	charakter zvuku	frekvence	
ploténkový šum	MEPP	mušle	20-40 Hz	Neprav.
ploténkový potenciál	terminální větvení axonu	prskající tuk na páni	5-50 Hz	Neprav.
fibrilace	denervované svalové vlákno	déšť na střeše nebo tikot hodin	0.5-10 Hz	Pravidelné
positivní ostrá vlna	denervované svalové vlákno	déšť na střeše nebo tikot hodin	0.5-10 Hz	Pravidelné
myotonický výboj	transversální tubuly	startování motorky	20-150 Hz	zesilující-zeslabující
fascikulace	motoneuron nebo axon	pop corn	0.1-10 Hz	Neprav.
komplexní repetitivní výboj	efapse u denervovaných vláken	zvuk motoru	5-100 Hz	pravidelné
myokymie	motoneuron nebo axon	pochodující vojáci	5-60 Hz	skupinky
neuromyotonie	motoneuron nebo axon	zvonění	150-250 Hz	zeslabující

Jehlová EMG

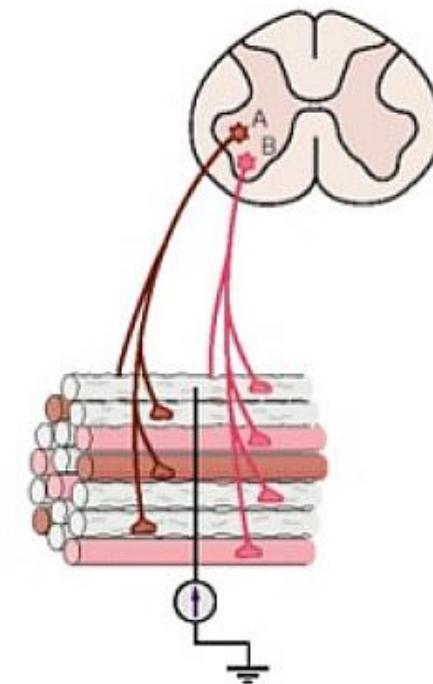
A Normal muscle

B Denervated muscle

C Myopathy

EMG záznam

I.

Rest

II.

Slight contraction

III.

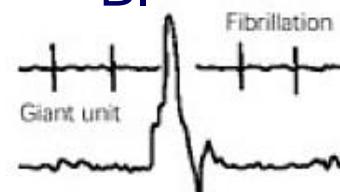
Maximal contraction

A.

B.

C.

Fibrillation

Giant unit

Fibrillation

Small polyphasic units

Reduced interference pattern

Fibrillation

Small polyphasic units

Full interference pattern

1 mV

5 mV

100 μ V

500 μ V

500 μ V

EMG vyšetření

MNC	Pozice	Latence [ms]	Amplituda [mV]	CV [m/s]	Amp % [%]	Vzdálenost [mm]
Medianus-Pravá	Wrist - APB	3,9	12,0	--	--	--
Ulnaris-Pravá	Wrist - ADQ	2,5	8,0	--	--	--
Ulnaris-Levá	Wrist - ADQ	3,4	4,5	--	--	--
Medianus-Levá	Wrist - APB	4,5	6,4	--	--	--

SNC	Pozice	Latence peak [ms]	Amplituda [mV]	CV [m/s]	Vzdálenost [mm]
Median-Palm-II, Wrist- Pravá	Palm - Digit II	1,6	29,4	67	75
	Wrist - Palm	3,8	18,6	53	100
Ulnaris x Medianus Dig IV- Pravá	Ulnaris - Digit IV	3,7	9,0	67	160
	Medianus - Digit IV	3,8	10,5	52	150
Median-Palm-II, Wrist- Levá	Palm - Digit II	1,9	24,9	60	80
	Wrist - Palm	3,9	19,1	39	80
Ulnaris x Medianus Dig IV- Levá	Ulnaris - Digit IV	3,4	17,9	56	140
	Medianus - Digit IV	4,0	7,9	43	140

F-Vlna	M-Latence [ms]	M-Amplituda [mV]	Fmin [ms]	F-M [ms]	F / M [%]
Medianus-Pravá	4,0	12,0	29,0	25,1	80,0
Ulnaris-Pravá	2,4	7,8	28,4	25,9	100,0
Ulnaris-Levá	3,4	4,7	29,1	25,8	100,0
Medianus-Levá	4,5	8,2	29,4	24,9	71,0

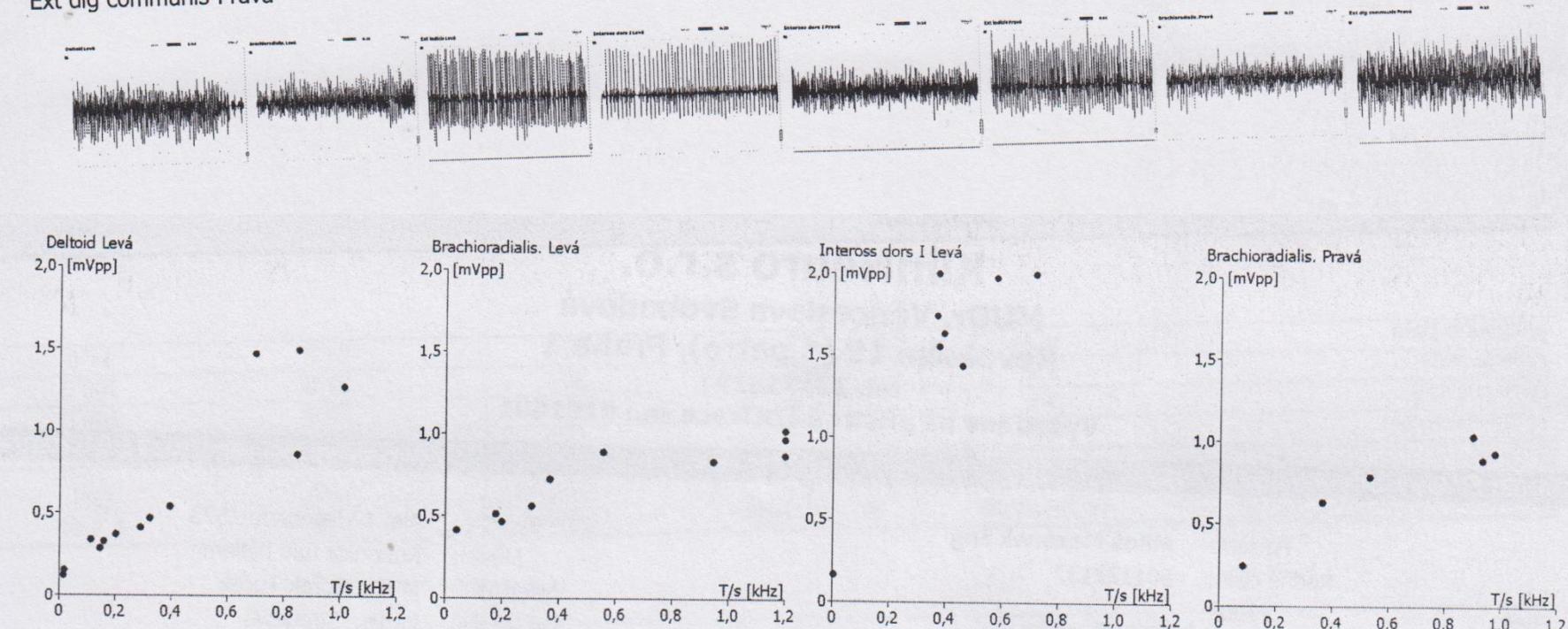
EMG vyšetření

Jehlová EMG

Deltoid-Levá
Brachioradialis.-Levá
Ext indicis-Levá
Inteross dors I-Levá
Inteross dors I-Pravá
Ext indicis-Pravá
Brachioradialis.-Pravá
Ext dig communis-Pravá

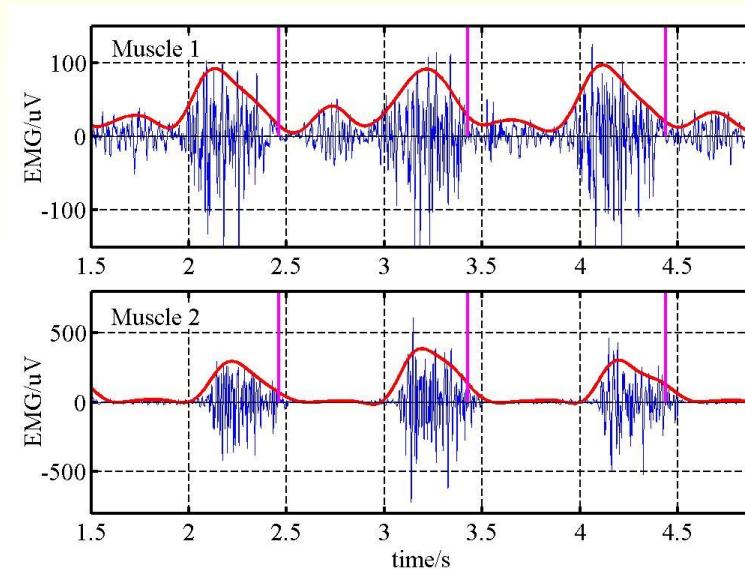
Poznámky

--IP 5/5, Fib 0, PSW 0, AMP N, Dur N, Willson v normě
--IP 5/5, Fib 0, PSW 0, AMP N, Dur N, Willson v normě
--IP 3-4/5, Fib 0, PSW 0, AMP +2, FFR + Dur N, Willson neurogenní
--IP 3-4/5, Fib 0, PSW 0, AMP +2, FFR + Dur N, Willson neurogenní
--IP 5/5, Fib 0, PSW 0, AMP N, Dur N, Willson v normě
--IP 4/5, Fib 0, PSW 0, AMP +1, FFR + Dur N, Willson neurogenní
--IP 5/5, Fib 0, PSW 0, AMP N, Dur N, Willson v normě
--IP 5/5, Fib 0, PSW 0, AMP N, Dur N, Willson v normě

Závěr: EMG nález svědčí pro středně těžku chronickou radikulopatiю C8 obostranně s větším postižením vlevo, Aktuálně nejsou známky léze n medianus či ulnaris bilat ani přední porce kořenů C5-7 bilat.

Kineziologická povrchová elektromyografie

detail dvou kanálů EMG s obálkou a vyznačenou segmentací na pohybové cykly

Kineziologická SEMG

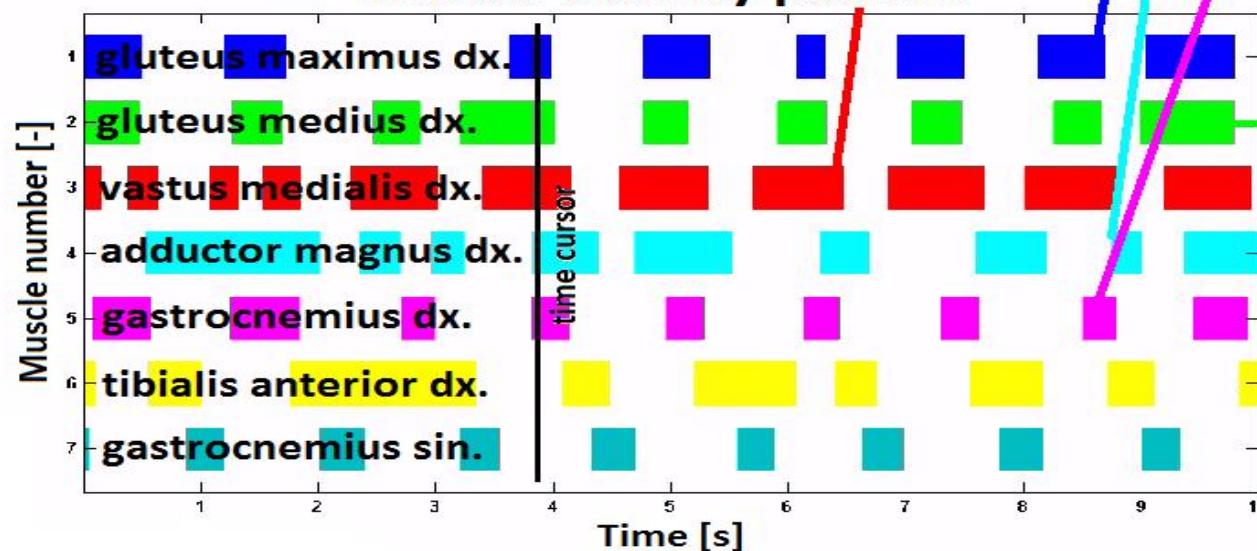
Video

Muscle activity animation

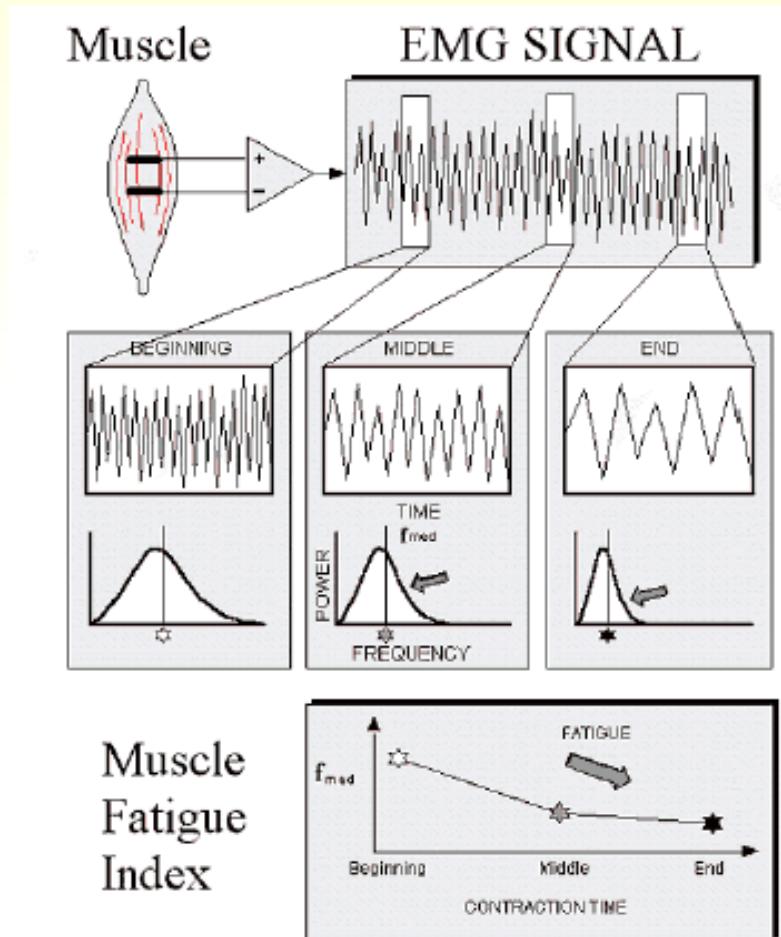

Muscle activity pattern

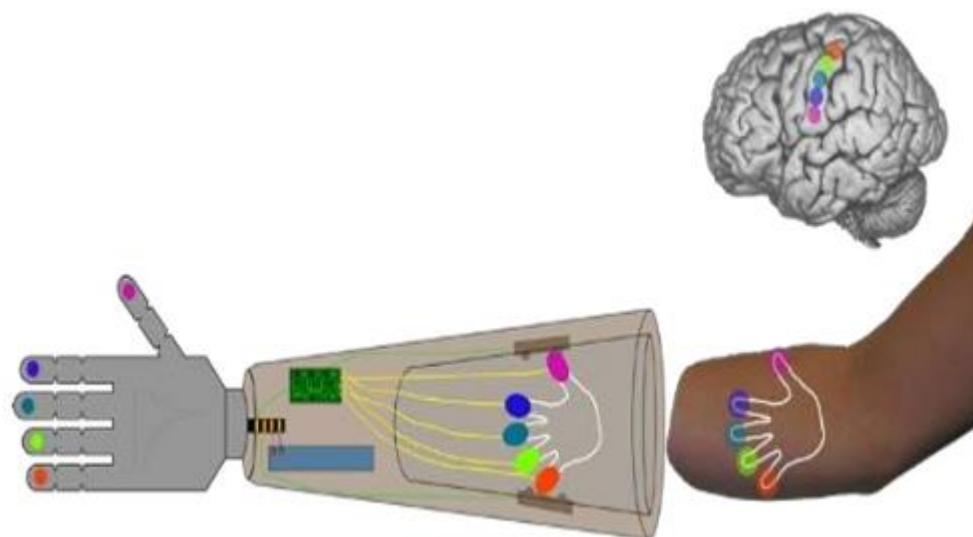
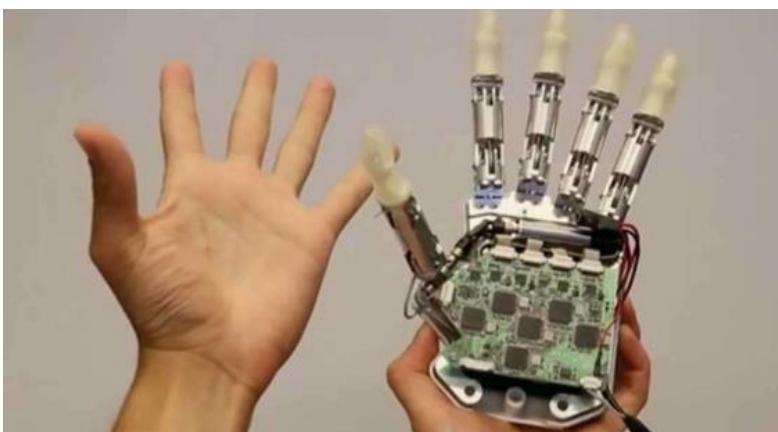
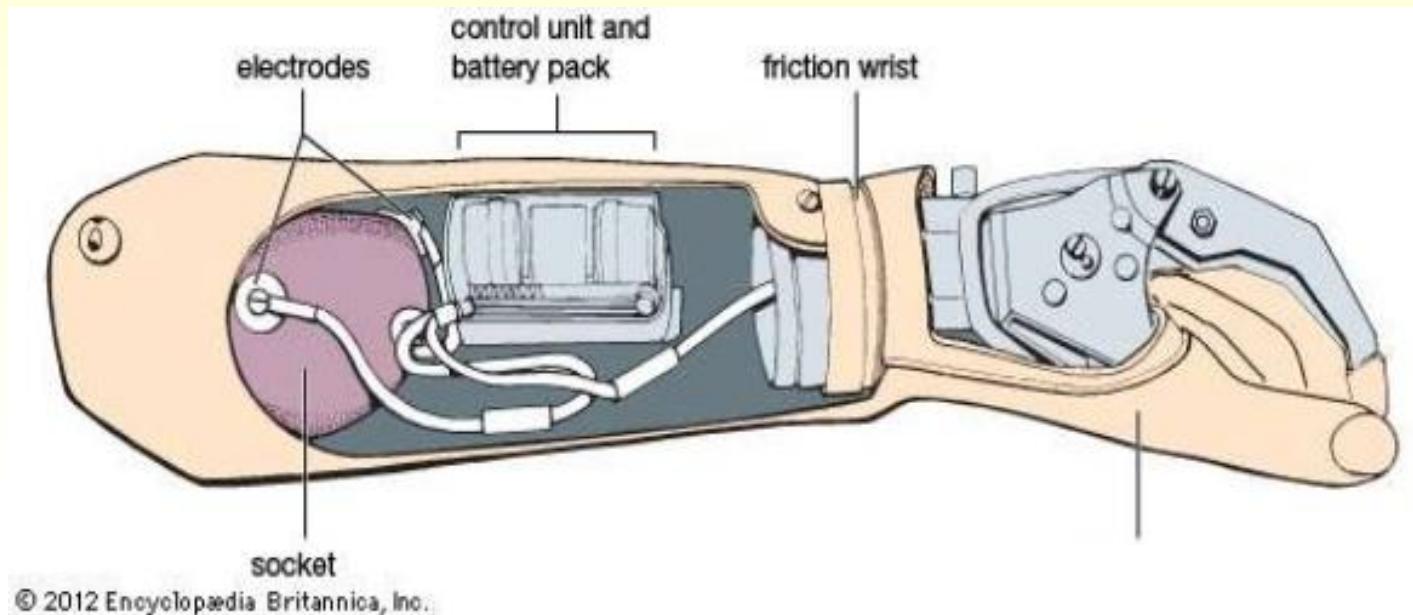

Kineziologická SEMG analýza únavy

- základem je sekvenční Fourierova analýza
- výběr délky okna (1 až 5 s)
- **překrývání segmentů** zvyšuje rozlišení
- potřeba rozhodovacího **prahu** pro stanovení meze únavy

Ovládání myoprotéz

Myoelektrické protézy ottobock.

<https://www.ottobock.cz/protetika/>

Systém pažní protézy
DynamicArm

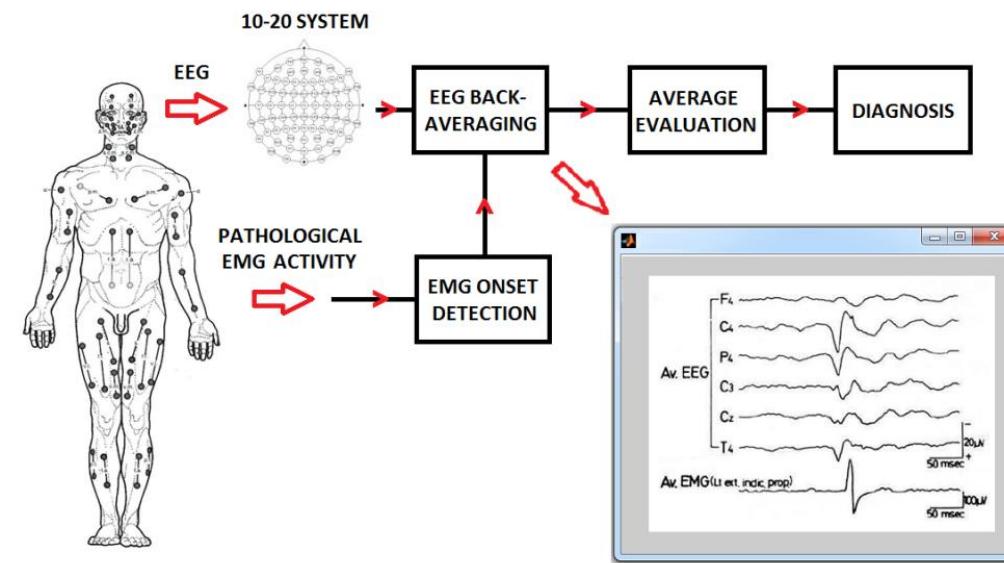

bebionic Hand | myoelektrická ruka

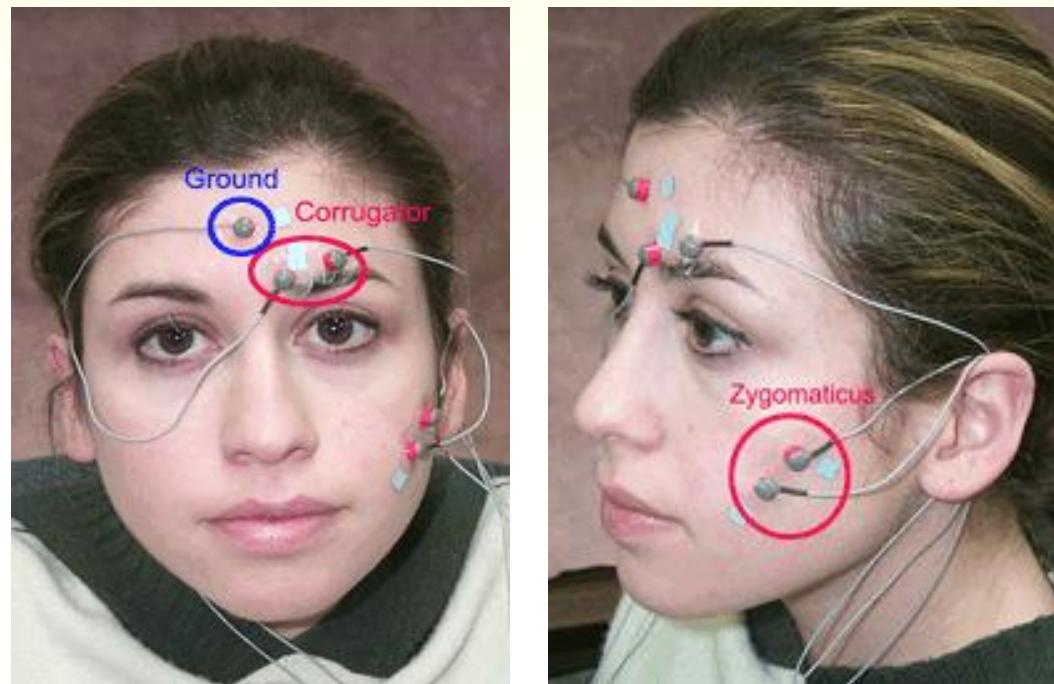
Další použití EMG

- Detekce myoklonických záškubů
- Lokalizace zdroje v CNS

Další použití EMG

fEMG

- zloba
- slzy
- radost
- překvapení

ZPRACOVÁNÍ EMG SIGNÁLU

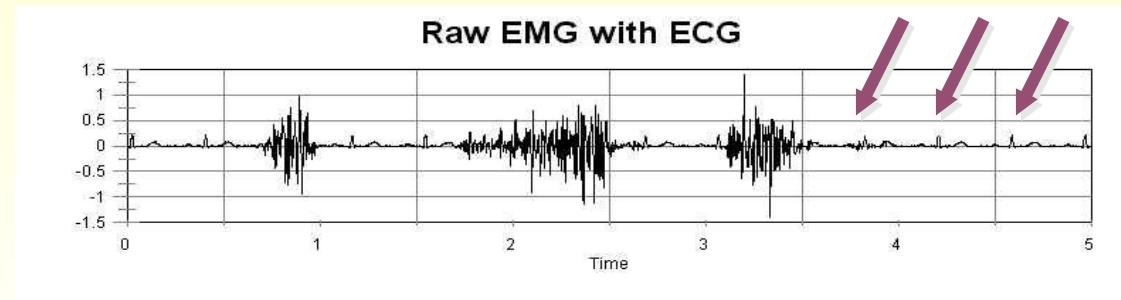
- EMG signál
  - Artefakty
  - EMG obálky
  - Cyklické EMG
  - Kvantitativní charakteristiky
    - časová oblast
    - frekvenční oblast
  - Pokročilé metody (dekompozice)

EMG signál

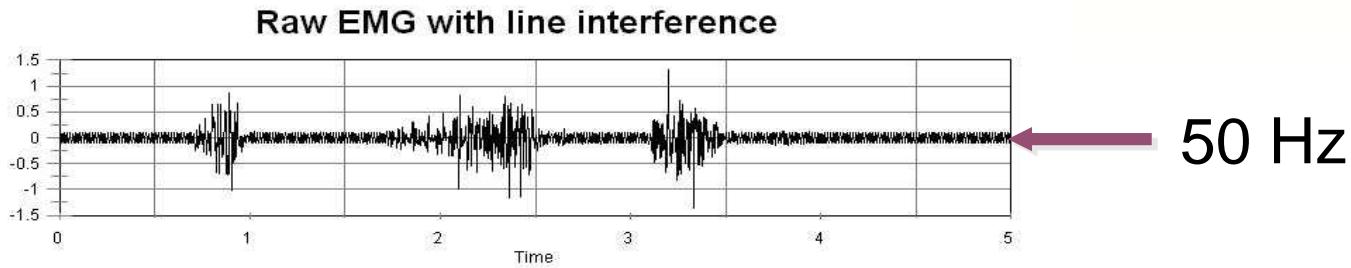
- frekvenční spektrum 20 – 500 Hz
- => minimální vzorkovací frekvence **1000 Hz**
- střední hodnoty a mediánové frekvence EMG signálu neunaveného svalstva jsou okolo 70 až 80 Hz
- z těchto důvodů by se nemělo používat úzkopásmových zádrží k potlačení síťových brumů
- obtížné stanovení “úrovně” kontrakce

Artefakty

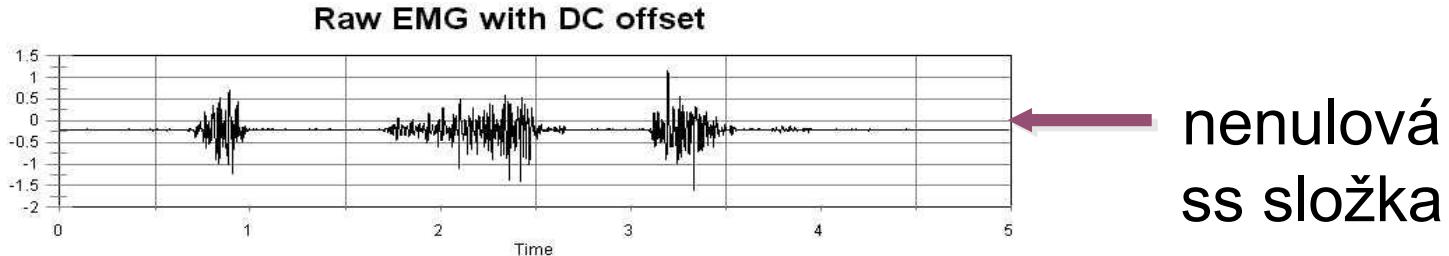
EKG artefakt

síťový brum

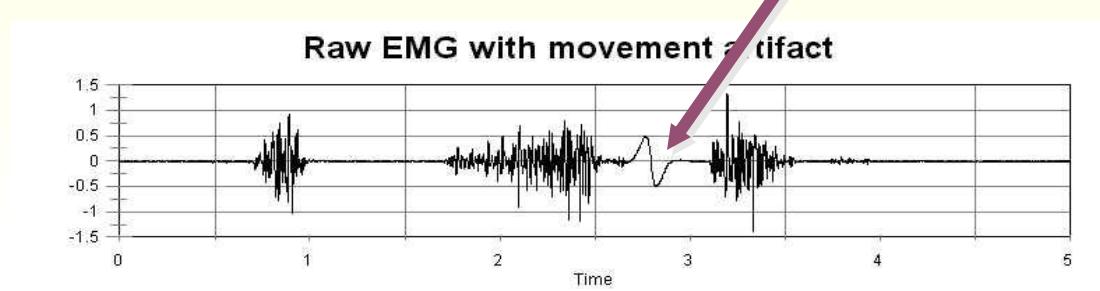

stejnosměrná složka

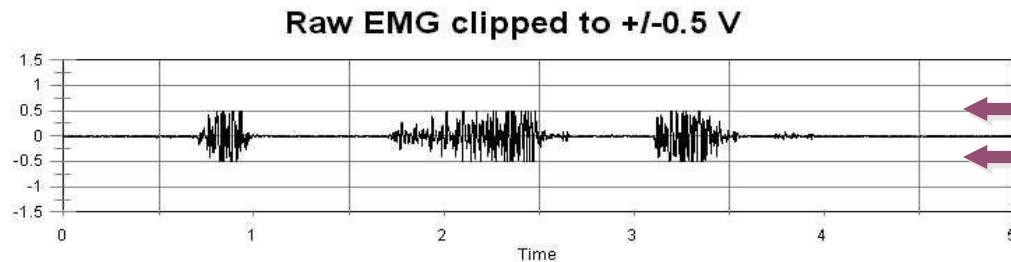
Artefakty

- pohybový artefakt

Pohyb
elektrody

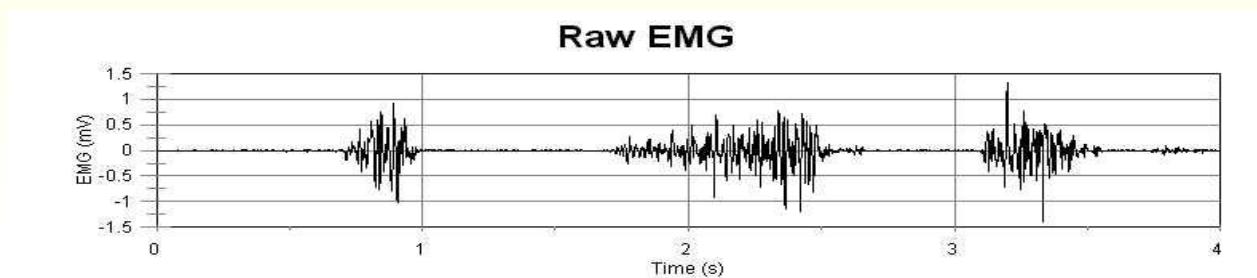
- saturace zesilovače (+/- 0.5V)

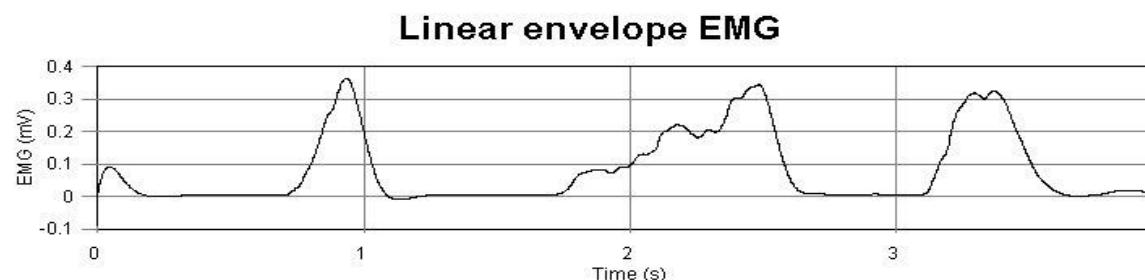
klipping
+/- 0.5 V

Obálkové EMG

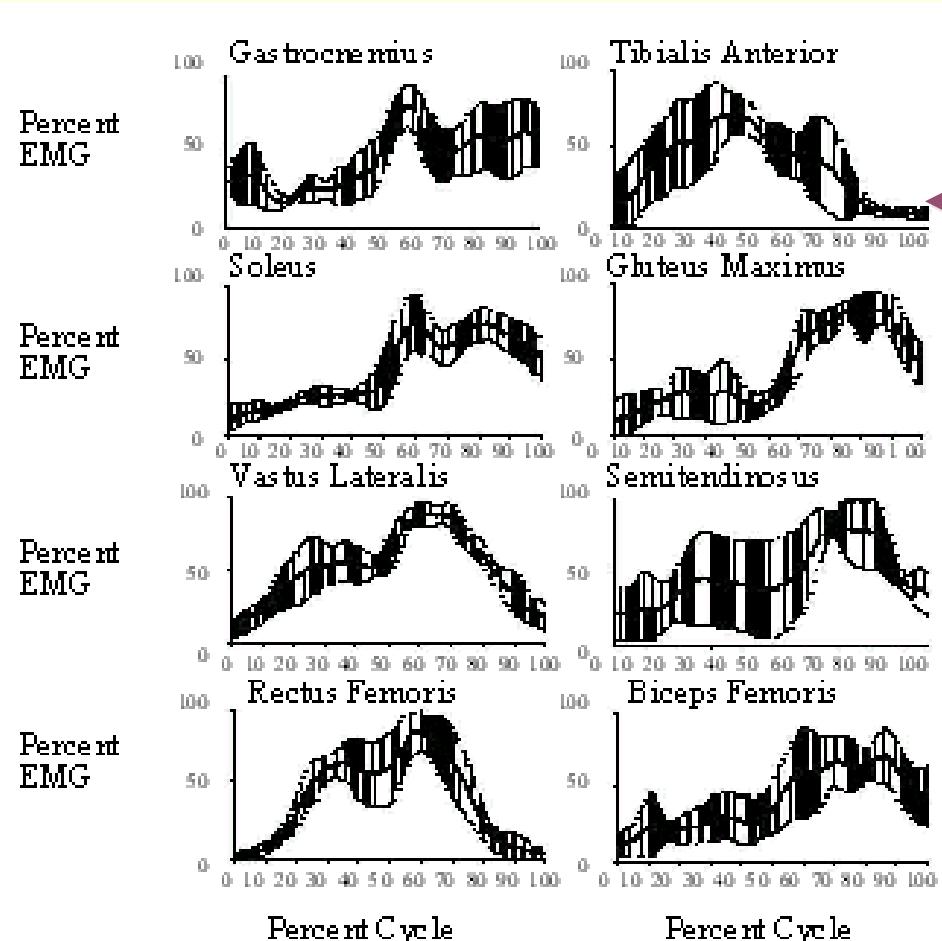
- (pásmově omezené) EMG

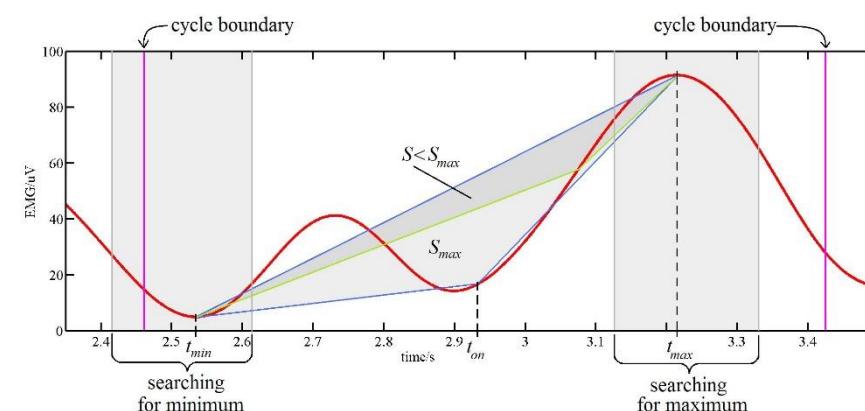
- obálkové EMG (mezní frekvence 4 Hz)

Cyklické EMG

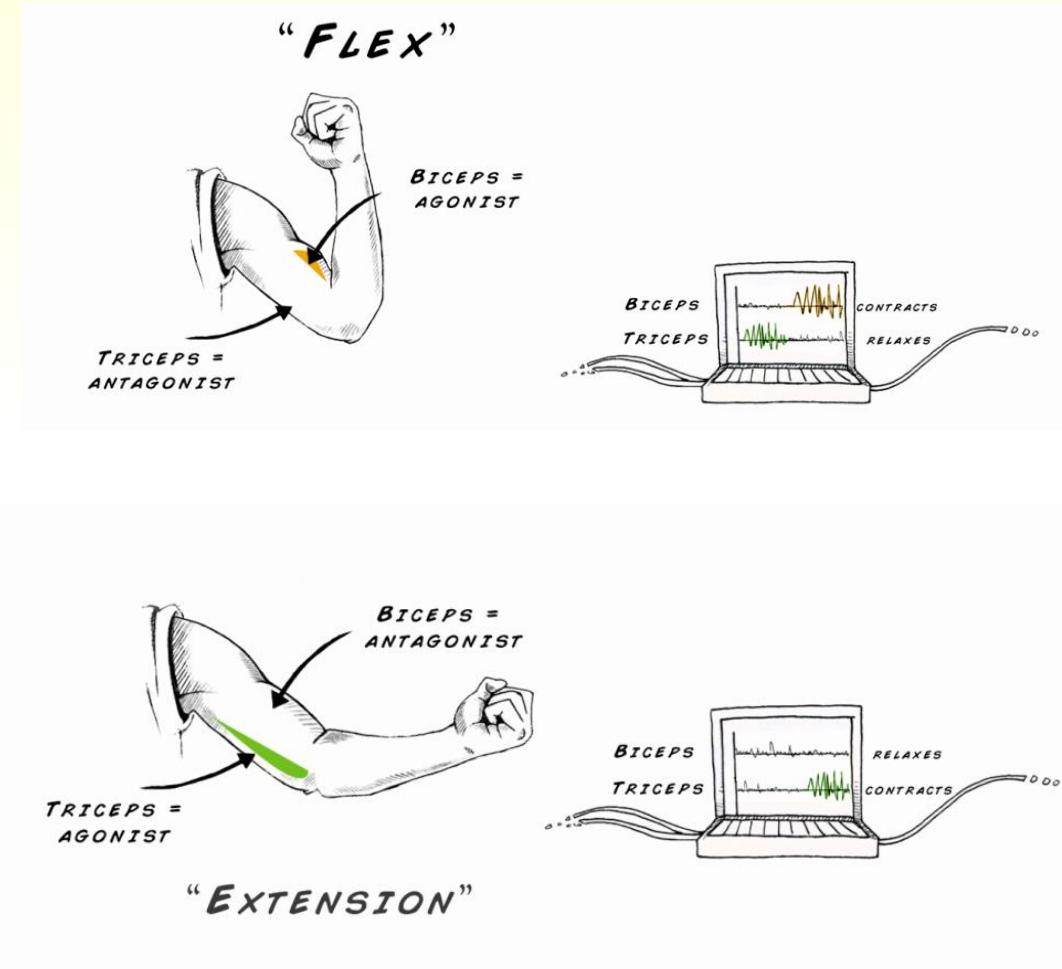

střední hodnota
 $\pm \text{std}$

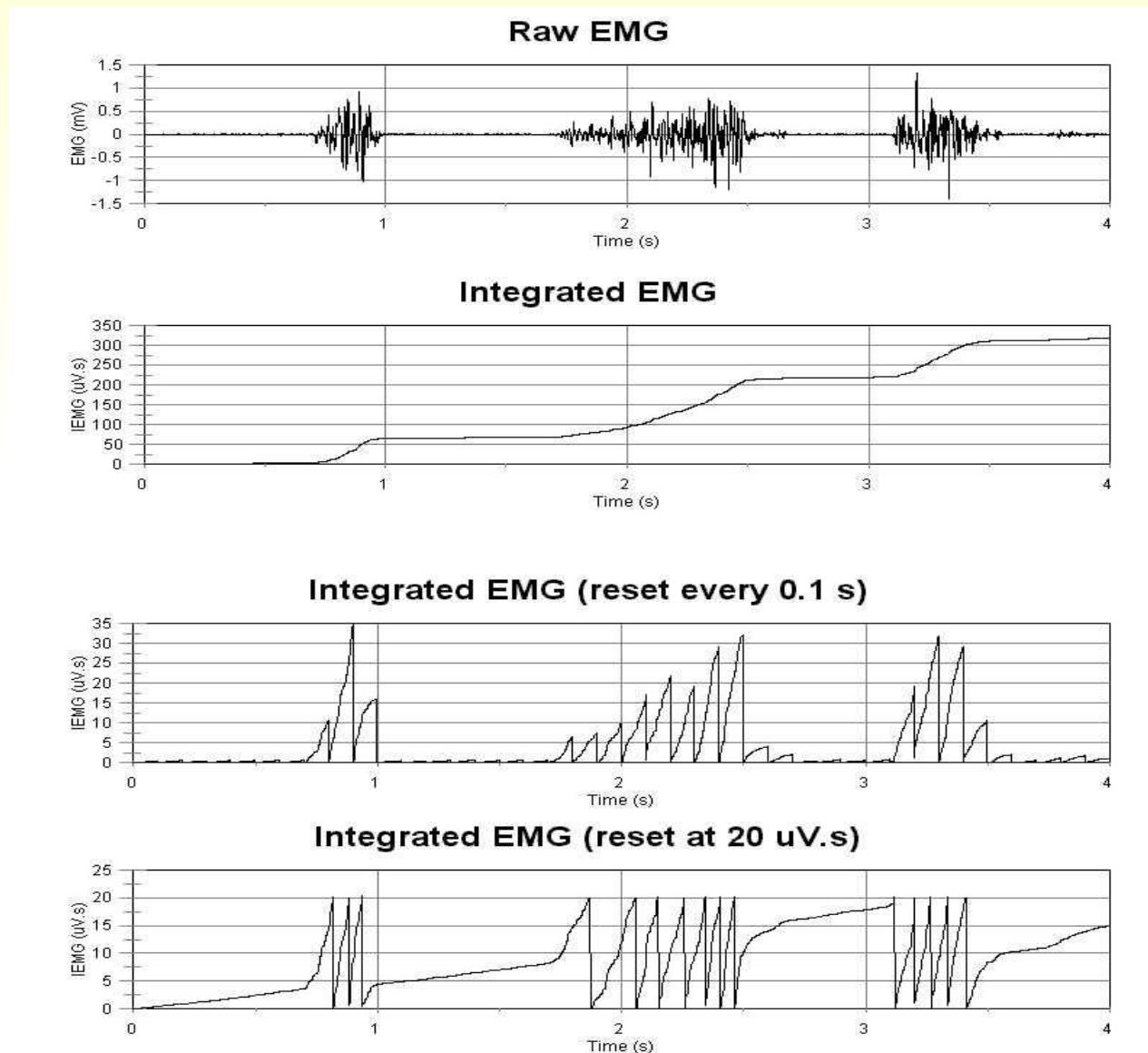

trojúhelníková detekce počátku na
obálce EMG

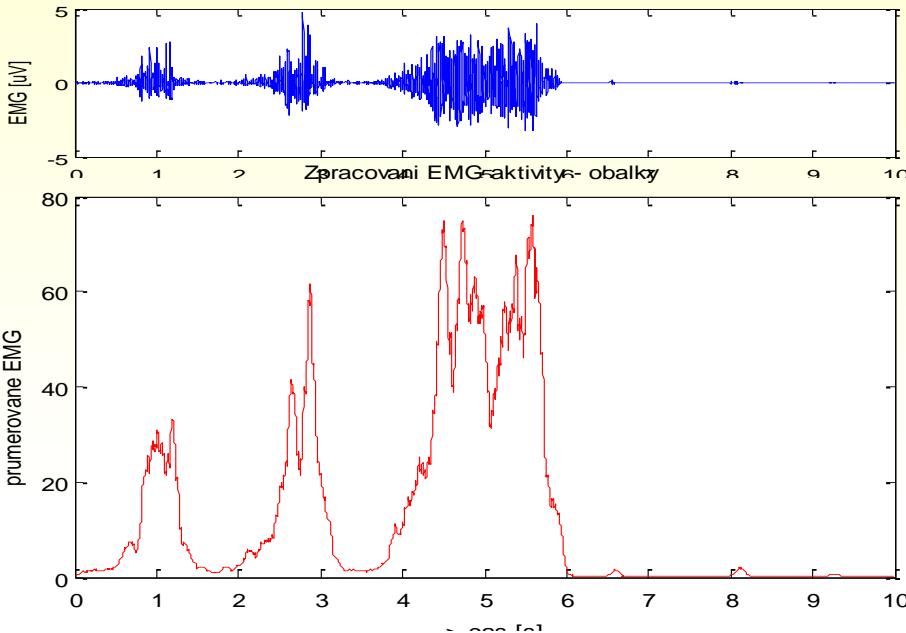
Koaktivace agonisty a antagonisty

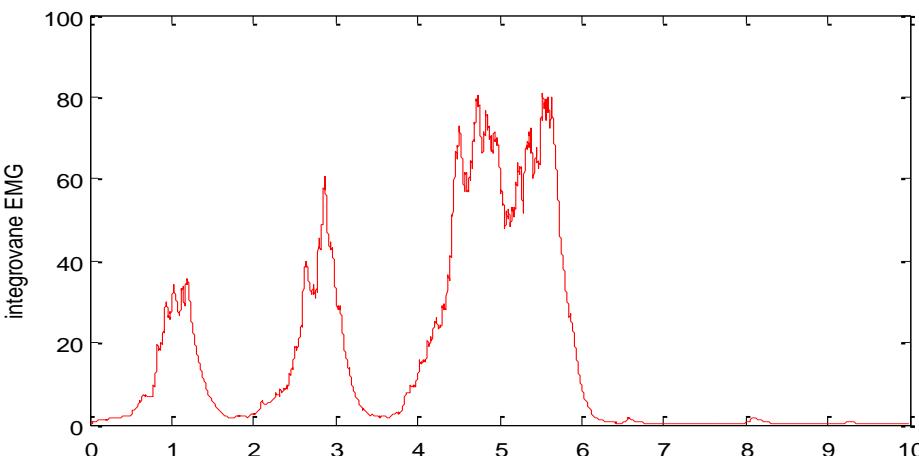
Integrované EMG (iEMG)

Příklad obálkového EMG

Výpočet průměrovánoho
EMG s použitím filtru
klouzavých průměrů

Výpočet integrovaného
EMG pomocí číslicového
integrátoru

Kvantitativní charakteristiky EMG

- Viz příloha KVANT_CHAR.pdf (*časová oblast*)

Electromyography (EMG) Feature Extraction Toolbox

- <https://www.sce.carleton.ca/faculty/chan/index.php?page=matlab>

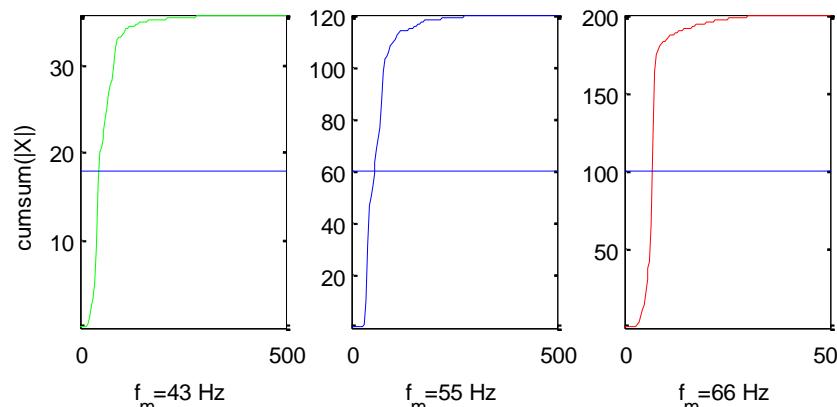
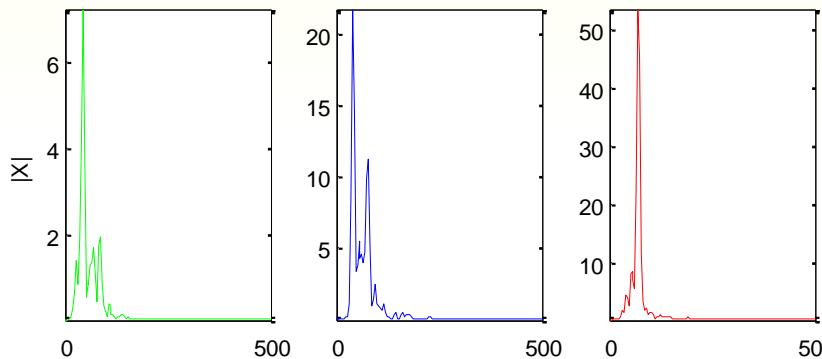
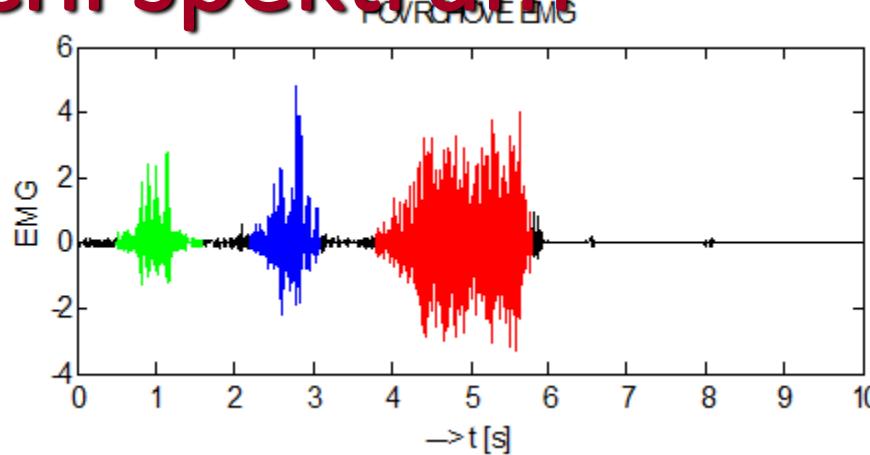
Software Library – Adrian D.C.Chan

- <https://www.sce.carleton.ca/faculty/chan/index.php?page=matlab>

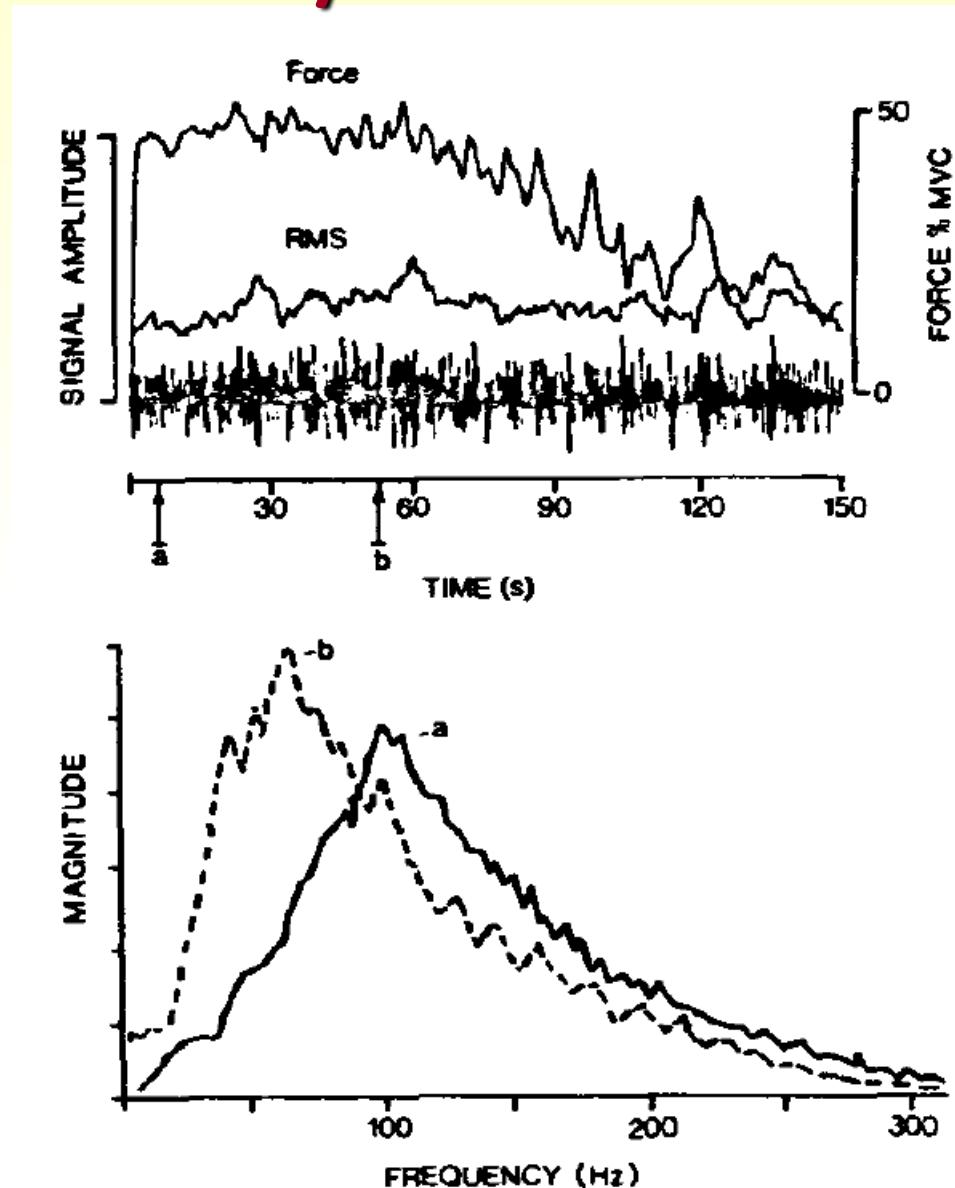
Kvantitativní charakteristiky EMG ve spektrální oblasti

- Mediánová frekvence
- První spektrální moment
- Druhý spektrální moment

Frekvenční spektrum

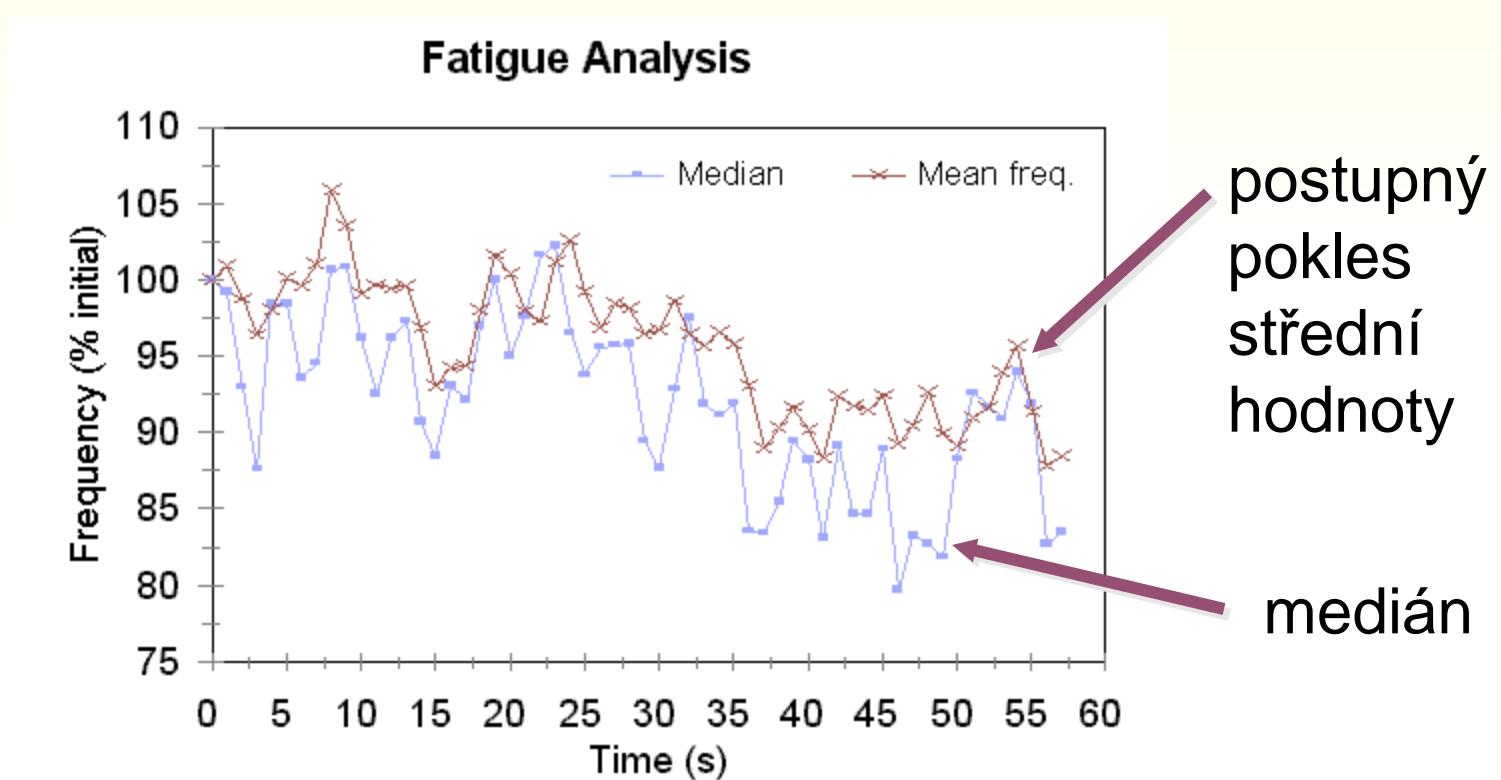
Analýza únavy

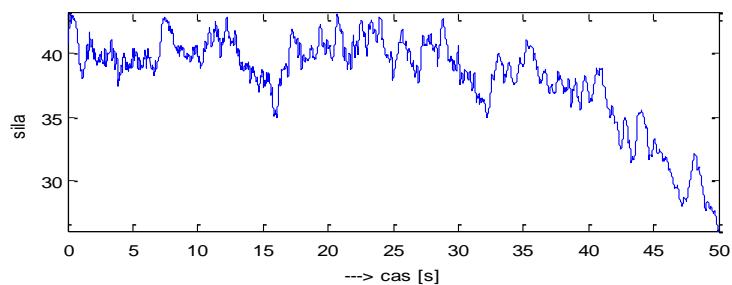
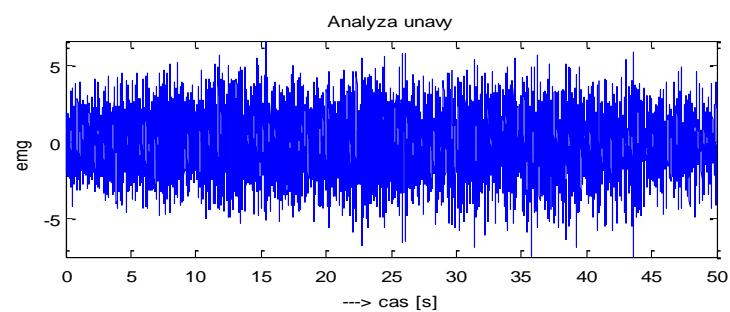
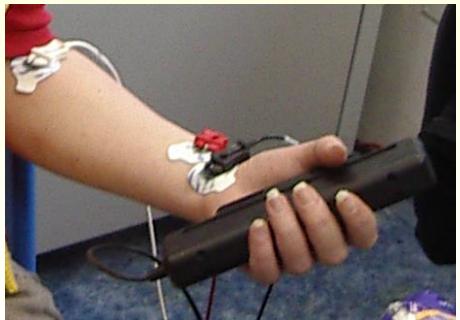
Únava svalu: zvýšení nízkých frekvencí a pokles vysokých frekvencí EMG

Příklad analýzy únavy

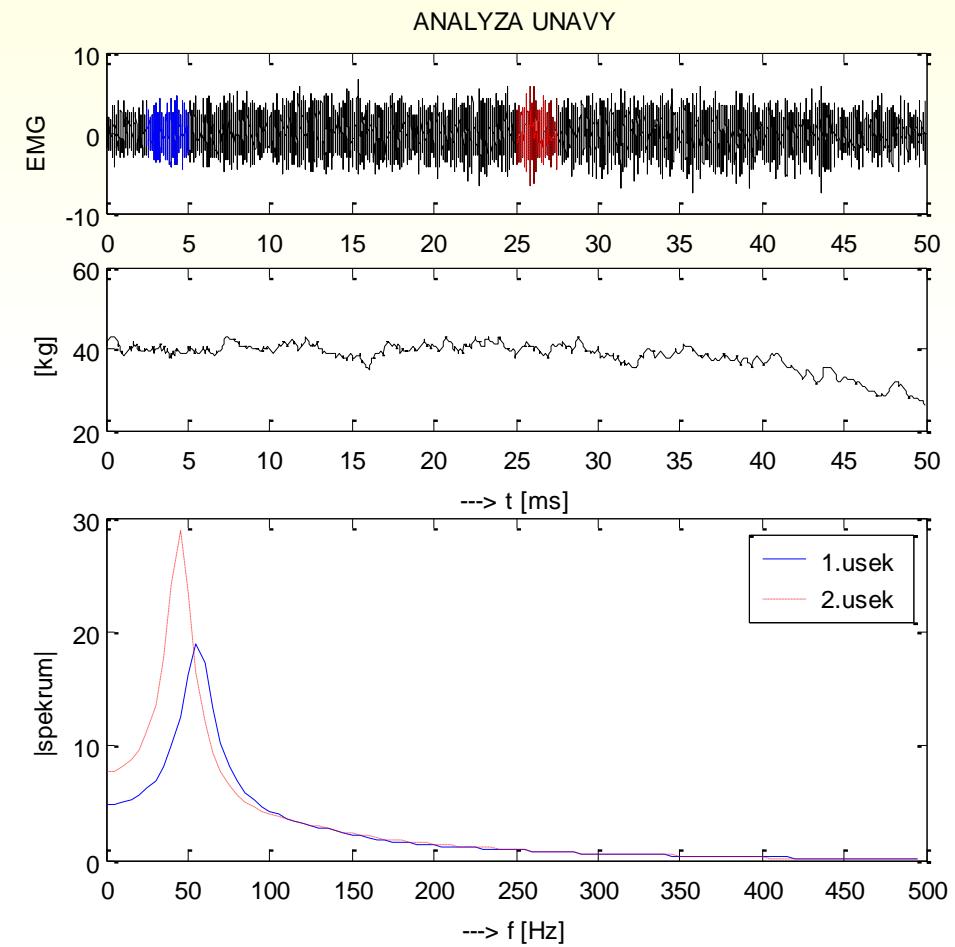
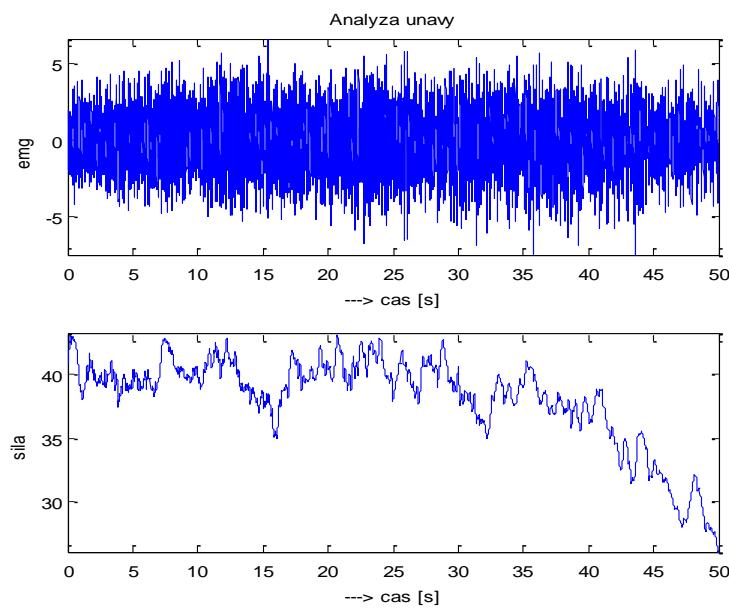
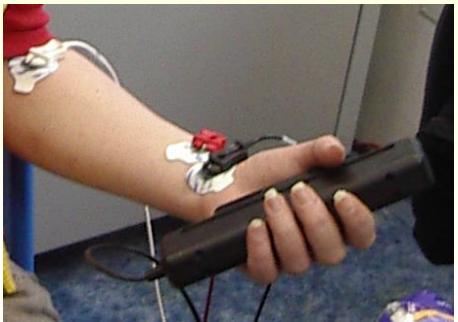
- erector spinae 60 sekund (50% překrytí)

Příklad analýzy únavy

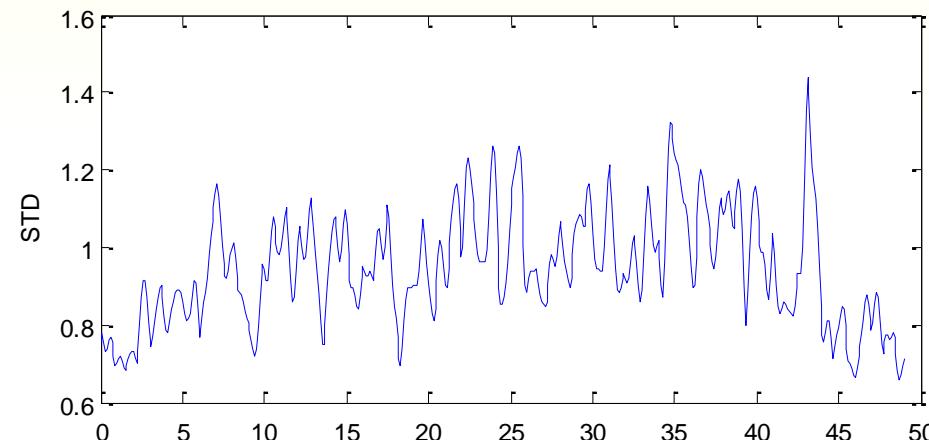

Příklad analýzy únavy

Příklad analýzy únavy

časový průběh *směrodatné odchylky* EMG aktivity

$fs=1000;$

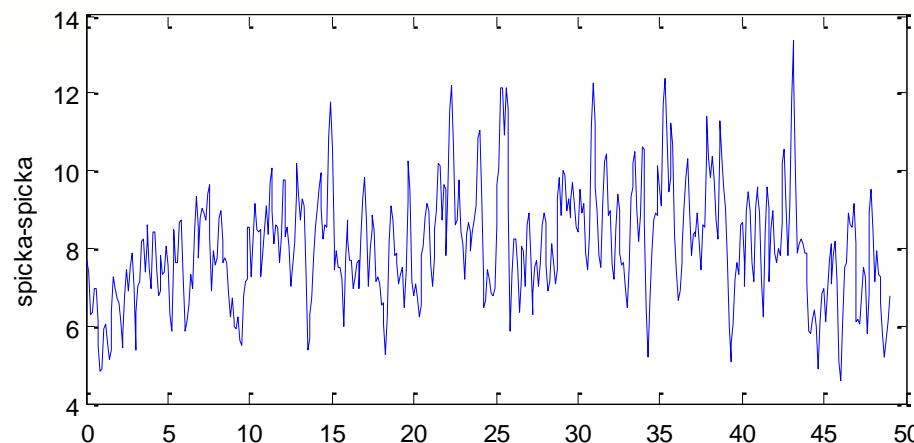
$delka\_okna = 1000;$

$posun\_okna = delka\_okna/10;$

$odch(k)=std(segment);$

Příklad analýzy únavy

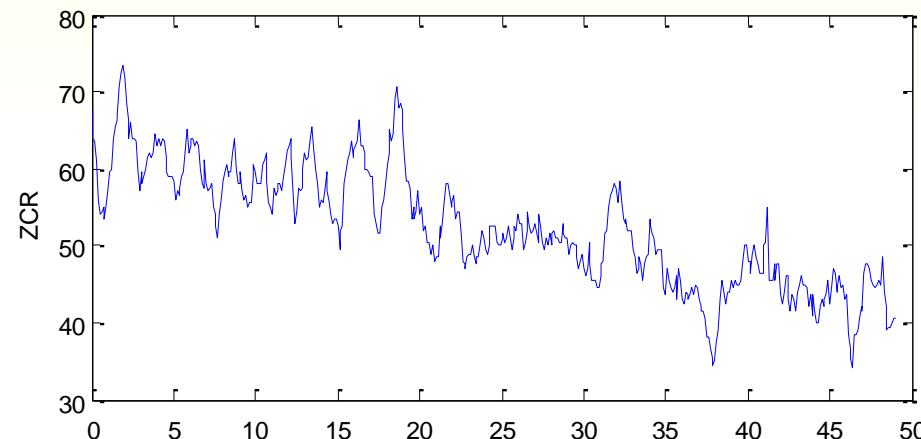
časový průběh EMG aktivity „špička-špička“

$sp\_sp(k) = \max(\text{segment}) + \text{abs}(\min(\text{segment}))$;

Příklad analýzy únavy

časový průběh počtu průchodů nulou

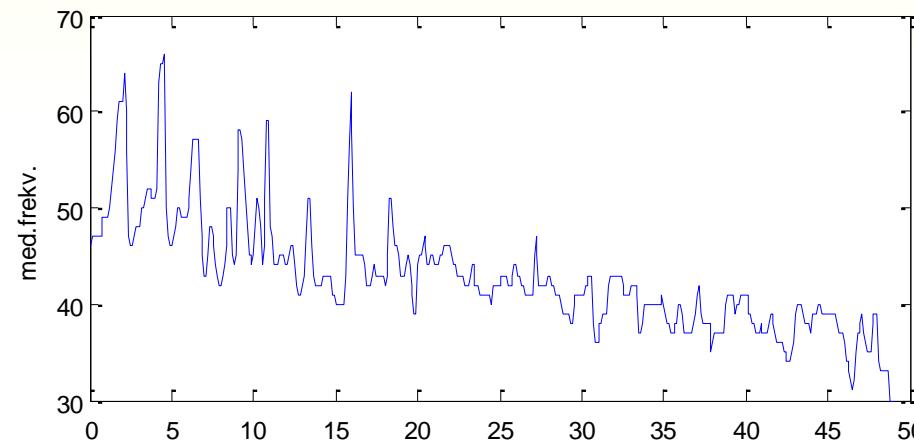

$zcr = \text{sum}(\text{abs}(\text{diff}(\text{segment}>0)));$

$ZCR(k) = zcr * fs / (2 * \text{length}(\text{segment}));$

Příklad analýzy únavy

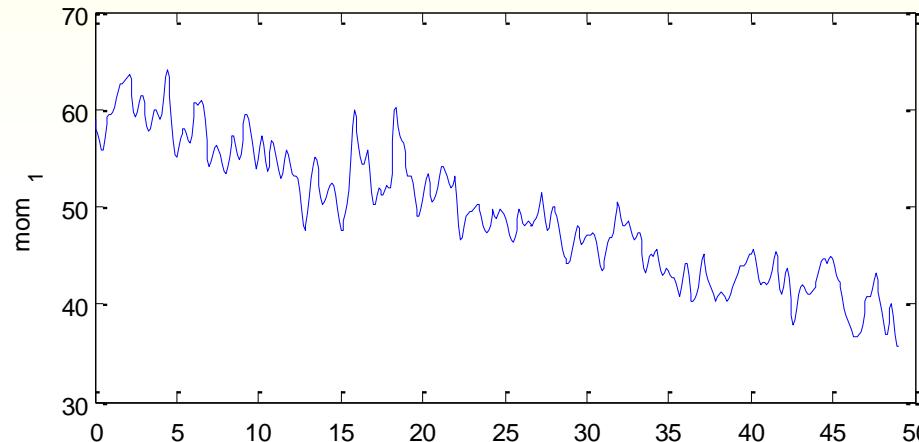
časový průběhu *mediánu* – frekvence rozdělující výkonové spektru na dvě stejně veliké poloviny


```
f_med=find(cumsum(SPEKTRUM)<=max(cumsum(SPEKTRUM)/2));  
med_f(k)=f(f_med(end));
```

Příklad analýzy únavy

časový průběh *prvního spektrálního momentu* – frekvence těžiště spektra

První spektrální moment je dán váhovaným průměrem spektrálních čar **I**

$$mom_1 = \frac{\sum \mathbf{f} \cdot \mathbf{I}}{\sum \mathbf{I}}$$

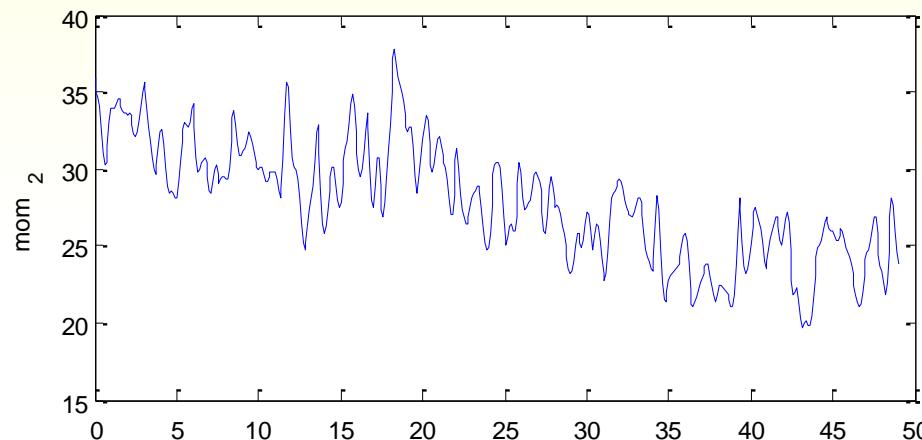
kde **f** je vektor příslušných frekvencí.

Představuje těžiště rozložení energie ve spektru

NN = length(SPEKTRUM);
f = [0:NN-1]'*fs/length(SEGMENT);
mom_1(k) = sum(f.*SPEKTRUM)./sum(SPEKTRUM);

Příklad analýzy únavy

časový průběh druhého spektrálního momentu – rozprostření spektra

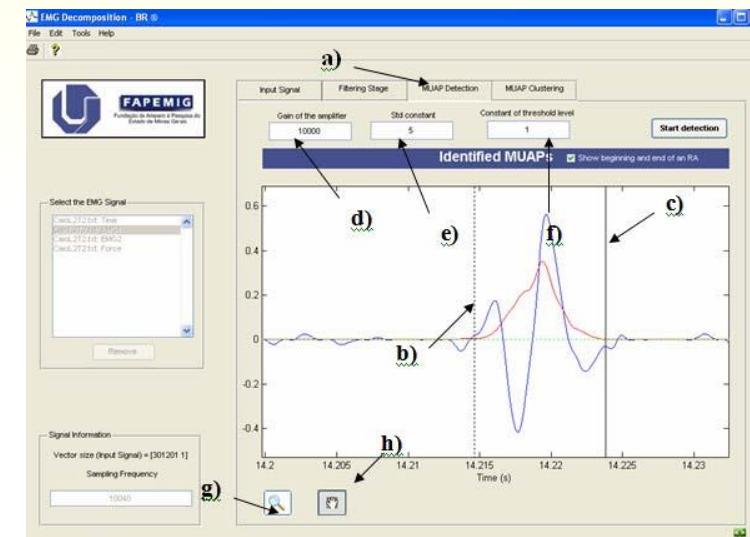
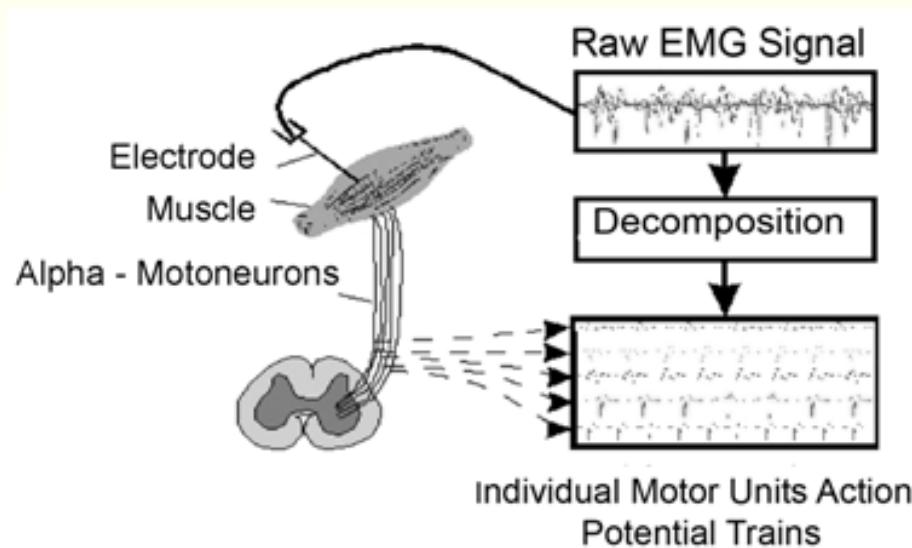
Druhý spektrální moment je analogický statistickému rozptylu a je indikátorem rozprostření spektra

$$mom_2 = \sqrt{\frac{\sum f^2 \cdot I}{\sum I} - \left(\frac{\sum f \cdot I}{\sum I} \right)^2}$$

`mom_2(k) = sqrt(sum((f.^2).*SPEKTRUM)/sum(SPEKTRUM) - mom_1(k).^2);`

Dekompozice EMG

- dekompozice intramuskulárního i povrchových EMG signálů

<https://www.youtube.com/watch?v=0eoGGj9SDeE>

Klasifikace EMG signálů

<https://backyardbrains.com/experiments/RobotHand>

